

MAGYAR

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyár. J. mér.**

Calinescu miniszterelnök látogatása a hadfelszerelési üzemekben

**Unnepélyes fogadtatás Ploestben, Sinaiában és Brassóban.
A hadfelszerelési miniszteren kívül több magasrangú katonai
és polgári személyiség is kísérte a miniszterelnököt**

Bucurestiből jelentik: Armand Calinescu miniszterelnök és Victor Slavescu hadfelszerelésügyi miniszter, Iotrovan tábornok technikai vezérfelügyelő, Traian Georgescu tábornok szármegyed, hadosztályparancsnok s más katonai és polgári személyiségek kíséretében látogatást tett a ploesti „Concordia” fémgyárban és hadfelszerelési üzemben. A gyár bejáratánál a gyár tanoncainak háromszáz főből álló strajker-csoportja fogadta a minisztereket és kíséretüket, akik ezután végigjárták az üzem összes osztályait, amelyekben majdnem kétezer munkás dolgozik. A szükséges felvilágosítást Bucurescu mérnök-igazgató adta meg és a kormányfiak tüzetesen felülvizsgálták a hadiszergyártás minden részletét, különös figyelemmel azokra a technikai eszközökre, amelyek a hadiszergyártás mai fejlettsége mellett nem nélkülözhetők. A kormány tagjai és kíséretük a tanoncotthon és a tanonc iskolaműhelyek megtekintésével fejezték be látogatásukat, s távozásukkor kifejezték teljes megelégedésüket a látottak fölött. Armand Calinescu és kísérete ezután gépkocsikon tovább utazott és megtekintette a sinaiai „Costinescu” hadfelszerelési műveket, ahol Costinescu és Artur Popescu ezredes adta meg a felvilágosításokat. Innen a miniszterelnök és kíséretje Brassó felé folytatták útjukat és meglátogatták a „Malaxa”, az „Astra” és a „Metrom” hadfelszerelési műveket.

Egy éves a közigazgatási reform

Bucurestiből jelentik: Augusztus 14-én lesz a közigazgatási reform bevezetésének évfordulója. Ezalkalommal önként kínálkozik azoknak az összehasonlításoknak a megtevése, amelyek a világtörténelembe helyezik a reform jelentőségét. Senki sem tagadhatja, hogy 19 éven át szüntelenül ideiglenes közigazgatási viszonyok között éltünk. Ez idő alatt öt reform követte egymást, de egyik sem volt alkalmas arra, hogy az állam

valóságos szükségletének megfelelő háztartási berendezést létesítsen és a mai közélet kívánalmainak megfelelően. Irányadó körök felfogása szerint az új közigazgatási rendszer legfontosabb újítása, hogy megvalósította a decentralizáció elvét, teret engedett a helyi kezdeményezéseknek és megszüntette a bürokratizmust, amelynek zátonyai az államélet fenakadt. A tartományi rendszer az elmúlt év alatt igen jól bevált és minden tekintetben igazolta a törvényhozó elgondolását.

A központi kormányzat körében elismeréssel tesznek említést arról az alkotó szellemről, amely a tartományi helytartóságokon uralkodott. A beruházások mindenütt 40 százalékkal emelkedtek és a költségvetési egyensúly most első ízben lett komoly valóság. Az erre vonatkozó adatok futólagos áttekintése is arról győz meg, hogy az utolsó tíz hónap alatt az ország közbizonyára több mint egymilliárd leiel növekedett a városok és falvak felszerelése, az orvosi segély és társadalmi védelem eszközei, az utak újjáépítése, az iskolai kávéházak megszervezése, a mezőgazdaság serkentése, a közművelődési intézmények fejlesztése s a városrendészeti és szépítési munkálatok kiszélesítése által. Ime az Armand Calinescu miniszterelnök által készített és alkalmazott közigazgatási reformtörvény eredménye.

Különösen a csatlót országrészekben mutatkoztak meg az új közigazgatási törvény hatásai. Armand Calinescu miniszterelnök az első államfő, aki felismerte, hogy az állam költségvetési forrásai igazságtalanul oszlanak el az ezen vidékek fejlesztésére irányuló tevékenységben. Igen nagy területek maradtak, amelyek éveken át nem élveztek az állami támogatás jótéteményeit. Az új módszer megszervezte a helyi pénzügyeket, ami új lehetőségeket nyitott az egyes eddig elhanyagolt vidékek háztartási szükségleteinek kielégítésére.

Középpatrikai gyarmat az európai menekültek részére

Amerikai terv az európai kormányok előtt

Londonból jelentik: Hamilton Fish, amerikai köztársasági képviselő, Roosevelttel ellentétben, aki ezidő szerint Európában tartózkodik, az európai kormányoknak tervet nyújtott át nagy, középpatrikai gyarmat alapítására, ahol egymillió európai menekültet lehetne faji és vallási különbség nélkül elhelyezni. Fish a gyarmatot a Csád-tó felé tervezi és az magában foglalná Nigériát és a Francia Egyenlítői Afrika egy részét. Fish Berlinben is megkísérli, hogy illetékes német állam-

férfiakkal megvitassa a tervet. A megoldás nehézsége az, hogy Fish a középpatrikai gyarmat területbe az egykori német Kamerun egy részét is beszámította.

Fish hangoztatja, hogy nem új állam alapításáról van szó, hanem arról, hogy egymilliónál több, minden vallású és fajú menekültet elhelyezzenek és lehetővé tegyék számukra, hogy mezőgazdasági telepet létesítsenek.

A salzburgi találkozó

Írta: Árvay Árpád

Még ha kétszerannyi esemény torlódt volna is egymásra, mint amennyit a nemzetközi fordulatokkal teltett nyári hónapokban átélünk, akkor is nagy érdeklődést keltett volna a tekintélyhatalmak külügyminisztereinek találkozója Salzburgban. Most pedig, hogy izgalmas hetek túlfutottsága után mindenki úgy érzi, hogy valaminek okvetlenül történnie kell, különleges és talán elhatározó súllyal esik latba minden, ami Ciano és Ribbentrop között a tiroli hegyek közt történik.

A két külügyminiszter megbeszéléseinél időszerűbb eseményt talán még kiagyalni se tudna a világsajtó, hisz a mai ember beállítottsága világszerte a külpolitika. Nemzetközi kérdésekkel kelünk és fekszünk, világpolitikai kérdések társaságában ebédünk és vacsorázunk s úgy érezzük, hogy mindenben rajta van a nagy történések íze s szaga. Mindezeket felül pedig a közönség utóbbi években hozzá szokott ahhoz, hogy még a szövetséges országok vezető politikusi sem szoktak komoly cél nélkül egymáshoz szaladgálni, hanem különösen akkor, amikor a nagy politikai játszma favoritjai, a tengelyhatalmak politikájának vezérlői gyűlnek össze, abból mindig sorsdöntő fordulatok szoktak születni.

Ciano és Ribbentrop találkozását tehát nemcsak az általános, nemzetközi lelkiállapot, hanem az eddigi tapasztalatok is az érdeklődés homlokterébe állítják. Erdemes tehát megvizsgálni, mi következhetik Salzburg után s milyen eseményekre számíthatnak a világpolitika időjárásutatói?

A távirati irodák szűkszavú jelentései csak annyit mondanak, hogy az olasz és német külügyminiszter megvizsgálja az összes kérdéseket, melyek a tengelyhatalmak és külpolitikájuk vonalait érintik. Ezt a szokásos műszakkal fogalmazott diplomáciai köntörfalazást azután az újságolvasó tetszés szerinti skálára hangolhatja át és képzeltelenségét nekiszabadíthatja a leghetőbb és leghetetlenebb feltevéseknek. A politikai események alakulása azonban multhatatlan szükségletté tette, hogy Németország és Olaszország külügyeinek vezetői sürgős tanácskozásra üljenek össze. Az az idegháború, melyet a két tengelyhatalom a müncheni békeszellemmel a háborús felkészülés mezejére való átváltása óta folytat, lassankint végkifejlesztés felé közeledik. Idegőrlő bizonytalanságban, félelmetes fegyvercsörgés közepette lassan, de biztosan jön a megoldások időszaka, amikor a meddő viták, szóháborúk és diplomáciai viaskodások helyét a cselekvésnek kell átvennie.

Sokan hajlamosak arra, hogy a nemzetközi vihar magvát egyedül a danzigi kérdésben lássák. Pedig azok a kérdések, melyek fél év előtt nyílt sebekként riasztották az európai polgárnyugalmát, változatlanul és megoldatlanul ma is fennállanak. Annyira általánosan ismertek és vitatottak ezek a kérdések, hogy újabb taglalásuk teljesen felesleges. Mindössze annyit kell megállapítani, hogy a tengelyhatalmak és baráti körük egyetlen követelésükből szemernyit sem adtak fel és egyetlen vonalon sem vonultak vissza. Mivel pedig mindennek a világon az érzékelhetőség céljából megfelelő képi kifejezéssel kell rendelkeznie, a mai nemzetközi zür-zavar Danzig képében kristályosodik

Ciano és Ribbentrop salzburgi találkozója

Főlkészülés az őszi diplomáciai együttműködésre. Pénteken megkezdődtek a megbeszélések. — Ciano vasárnap Hitler vendége lesz Berchtesgadenben

Párizsból jelentik: Ciano és Ribbentrop salzburgi találkozásának párisi politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak. A sajtó különböző jelekből arra következtet, hogy Olaszország a danzigi kérdésben a mérséklet szellemében igyekszik befolyásolni Németországot. A francia lapok a két tengelyhatalom külügyminiszterének találkozója alkalmából foglalkoznak Magyarországnak a tengellyel kapcsolatos magatartásával és valószínű tartják, hogy a megbeszélésen a magyar-német viszony kérdése is szóba kerül.

A Havas-ügynökség közlése szerint a salzburgi találkozáson a következő problémák kerülnek megbeszélésre: 1. A totális államok diplomáciai felkészülése az őszi eseményekre. 2. Annak az eldöntése, hogy lehet-e legrovidebb időn belül célszerű-e a japán katonai szövetség megkötése. 3. A Földközi tenger helyzete. 4. Magyarország kérdése, mellyel kapcsolatban Németországnak van több megoldási terve.

A francia sajtóügynökség közlése ez utóbbi ponthoz a következőket teszi hozzá: „Biztosra vehető, hogy etekintetben Ciano gróf fenn fogja tartani a magyar kormány szempontjait, melyeket különben Csáky gróf magyar külügyminiszter is kifejtett Ribbentropnak, mikor pár nappal ezelőtt egymással találkoztak. Olasz politikai körökben állítják, hogy a Duce nagy súlyt helyez Magyarország függetlenségére.”

Ribbentrop és Ciano péntek délután hosszabb sétát tett a Wolfgang-tó mellett, este ebéd volt a Fehér Ló vendéglőben. Ciano szombaton Berchtesgadenben Hitler vezér vendége.

Forster ismét Hitlerhez megy.

Danzigból jelentik: Forster, danzigi nemzeti szocialista körzetvezető szombaton elutazott szülővárosába, a Nürnberg melletti Fürthbe. Berlini politikai körökben elterjedt hírek szerint Forster

hogy a pengőből soknak meg kell maradnia és tudja, hogy ami neki jó, az nem jó a kisasszonyoknak. Kolbász, szalonna, turó... egyiket se lehet. Majd az üzletben kitalál valamit.

Fél tíz, mire mindenkit végigjár. Akkor összeadja a rendeléseket: tizenhat tej, huszonegy zsömle, ötven deka párizsi, négy kiló barack... Fogja a kosarat, szalad le a tejeshez, a csarnokba, a henteshez... Senki sem tudhatja rajta kívül, mennyi gond ez. És mennyi baj van a pénzzel! Mikor kész a bevásárlás, iparkodik tel, kiosztja a tízóraikat és jönnek a panaszok.

— Ipolyi néni, én kenyér sarkát kértem!

— Ipolyi néni, ez a reték kukacos!

— Ipolyi néni, a sárgabarack olyan, mint a kő!

Jóságos ég, hát honnan vegyen ennyi reneteg kenyérsarkát! Békít, magyaráz, cserélget, védekezik. A kisasszonyok lassan nekilátnak. Ipolyi néni megkönnyebbülten sóhajt. Leül kint a folyosón, összeszámolja a pénzt, retteg, nem fizetett-e többet valahol? Nemsokára tizenegy óra. Elindul ismét a papírral és a pénzzel: minden asztal külön félelem és külön magyarázat.

— A kisasszonytól egy pengőt kaptam. A kenyér hat, a vaj tizenkettő, a gyümölcs husz, összesen harmincyolc, visszajár hatvankettő.

És így végig negyvenhat asztalon! Néha nem rág a számítás: Ipolyi néni a sajátjából fedezi a hiányt és késő estig szoroz, oszt kivon, összead: keresi a hibát.

Tizenkettő, mire hozzájut az evéshez. Reggel hat óta egyetlen falat nem volt a szájában. Előtte a csengő táblája: kiugrik a szám és Ipolyi néni szaladhat be az igazgatóhoz, a titkárhoz, a cégvezetőhöz, viheti egyikőtől a másikhoz az iratokat, keresheti az irattárban a régi leveleket. Tízórája, — ebédje is egyben — kint marad az asztalon, lopi a por, rászáll a légy. Fél óra is beletelik, míg folytathatja.

Mig eszik, az igazgató néha elmegy a folyosón: léptei hallatára Ipolyi néni megdermed a félelemtől. Nem mer az igazgatóra nézni, lehajtja a

Fürtből nem utazik vissza Danzigba, hanem hét-főn Berchtesgadenbe megy és Obersalzbergben ismét látogatást tesz Hitler vezérnél, hogy beszéljen a danzigi kérdés legújabb fejleményeiről

Anglia az általa nyújtott szavatosság alapján szerződési rendszert akar létrehozni a délkelet-európai államokkal.

A Hitler tannenbergi beszéde elmondásáig készen akar lenni a szerződések megszövegezésével

Londonból jelentik: Minden jel arra vall, hogy az angol kormány jelenleg a kelet- és délkelet-európai államoknak nyújtott szavatosságot minél rövidebb idő alatt írásbeli szerződésben szeretné lefektetni. Jólétesült körökben úgy tudják, hogy a Downing-street Hitler augusztus 27-iki tannenbergi beszédét jelöli meg határidőül, ameddig ezeket az írásbeli szerződéseket meg kell szövegezni. Amikor Londonban közzétették, hogy Strangot visszahívják Moszkvából, ezt az elhatározást a többi között azzal is indokolják, hogy erre a kiválto vezető emberre a „legközelebbi időben” szükség lesz Londonban. Az írásbeli szerződések meg-

és utasításokat kérjen a danzigi nemzeti szocialisták további magatartására nézve.

Ley német birodalmi miniszter a tartós világbéke lehetőségéről.

Berlinből jelentik: Dr Ley német birodalmi szervezési miniszter, aki jelenleg a pártnapok előkészítése céljából Nürnbergben tartózkodik, a bel- és külföldi sajtó képviselői előtt ismertette a pártnapok jelentőségét.

— Meggyőződésem — mondotta, — hogy a világ megbékél és módjában áll tartós békét teremteni, ha megszív'eli azokat a szavakat, amelyek a birodalmi vezér a nürnbergi béke-pártnapon a világ közvéleményéhez intézni fog.

fogalmazása Strang jelenléte és közreműködése nélkül aligha volna lehetséges.

Daladier tanácskozása az angol hadügyminiszterrel.

Párizsból jelentik: Daladier francia miniszterelnök szombaton érkezik vissza Párizsba. Tájékoztott francia körök kijelentették, hogy a miniszterelnök riviérai tartózkodása alatt nem találkozott Hore-Belisha angol hadügyminiszterrel. Azt hiszik, hogy Daladier akkor tanácskozik majd Hore-Belishával, ha az angol hadügyminiszter átutazik Párizsra.

De Bono tábornagy levele Mussolinihez az olasz nyugati határ erődítményeiről

Rómából jelentik: De Bono tábornagy levelet intézett a Ducehez. Ennek a levélnek a tartalma megerősíti, hogy Olaszország nyugati határai mentén a legnagyobb gyorsasággal dolgoznak, hogy bevehetetlené tegyék. A levél szerint most már bizonyos, hogy az ellenség benyomulása ezen a határon lehetetlen, mert olyan erődítésbe ütközik, mely feltétlenül megállítja. A erődítményt fiatalokból álló katonai csapatok őrzik, akik teljes tu-

datában vannak a rójukbizott feladat fontosságának és a vele járó áldozat nagyságának. Ezek a katonák tudják, hogy ha egyszer belépnek az erődítménybe, onnan csak akkor mennek ki, ha az ellenállásában megtört ellenséget üldözőbe kell venni.

De Bono tábornagy így fejezi be levelét:

— Azt hiszem, dicsekvés nélkül elmondhatom, hogy az Alpokon álló őrség nem engedi meg, hogy ellenséges katonák betegyék lábukat olasz földre!

Angol-francia kölcsön a Szovjetnek.

Párizsból jelentik: A Jour úgy értesül, hogy Franciaország jelentékeny kölcsönt szándékozik adni Szovjetországnak. Arról van szó, hogy Párizs, Londonnal karöltve hatmilliárd rubeles kölcsönt nyújtson Moszkvának, fegyverkezési kiadásainak fedezésére. A lap méltatlankodással veszi tudomásul a kölcsön tervét és követeli, hogy mielőtt kölcsönt adnának Moszkvának, a szovjet rendezze legalább részben a cári adóságoknak még mindig megoldásra váró kérdését.

Törökország 60 millió fontot kér az angoloktól.

Istanbulból jelentik: Gazdasági körök szerint a most folyó török-angol kölcsöntárgyalások, amelyek során Törökország 60 millió font kölcsönt kér, nehézségekbe ütköznek. Ezek a nehézségek azokra a tapasztalatokra vezethetők vissza, amelyeket az angolok másfél év előtti angol ipari és felszerelési kölcsönrel kapcsolatban szereztek.

Rusznják Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatörkötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatjabe nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

Kirándulók szerencsés kalandja Franciaországban

Megtalálták egy alkimista teljes „aranycsináló” műhelyét

Több ezer recept, a Bölcsek Köve és egy meteor a várpince műhelyében

Párizs, augusztus hó.

Különös kalandja akadt egy Franciaországban utazgató amerikai társaságnak, amely a Dauphine-megyebeli hegyekben túrázott. A két családból álló társaságot a hegyek közötti felhőszakadás lepte meg, úgyhogy a kilenc amerikai kénytelen volt bemenekülni egy régi váromladék kövei közé, hogy legalább a villámcsapások ellen védekezzenek.

A vihar nem hagyott alább és nem volt remény arra, hogy a társaság még a sötétség leszálta előtt elhagyhassa a régi vár környékét. Miközben tehát éjszakai szállás után kutattak, végigjárták a romokat s a már sötétedő alkonyatban megtörtént az a baleset, amely a szerencsés embereket az újabb idők egyik legértékesebb felfedezéséhez segítette.

„Hol vagy, Mary?”

A Flens-család, melyet régi rokonai szálok fűznek Franciaországhoz, menedéket keresett éjszákára. Flens Mary, a társaság tizenhétéstendős leánytagja, egyszerre nagyot kiáltott s a többiek személtára hirtelen eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Történt ugyanis, hogy
a leány alatt váratlanul beszakadt egy fűvel benőtt boltív,

melynek métervastag köveit az évszázadok már régen szétmárták és Mary a mélységbe zuhant, melynek nyílása sötétben tátongott a kétségbeesett családtagok előtt. Az általános rémület csak két-három percig tartott, mert máris felhangzott az el-

tűnt leány kiáltása:

— Hallo! Semmi bajom! Nem ütöttek meg magam! Szereztek kötelet és húzzatok ki ebből az oduból!

A zápor ellenére is a férfiak óvatosan megközelítették az üreget és teljesítették Mary kívánságát. Lebocsátották a kötelet, de most már zseb-lámpát is kért a leány. Azt is megkapta.

— Hallo! — kiáltotta — eszemágában sincs felmenni, inkább ti jöjjetek le mindnyájan, azt hiszem, valami kinczkamrára bukkantam!

Több se kellett az amerikaiaknak, akik mindenütt „kísérteteket” s más rendkívüliségeket kerestek. Percek múlva az egész társaság együtt volt egy hatalmas, boltíves pincefélében. Mindenekelőtt kiderítették, hogy a beszakadt boltív azért roppant össze a leány léptei alatt, mert valamikor kémény volt benne s ennek a nyílását csak puha földdel temette be az idő. A villanylámpák fényénél azonban kitarult előttük egy régi-régi világ és annak sok-sok furcsasága.

Orvosok, mérnökök voltak a társaságban, a felfedezés tehát méltó kezekbe jutott s ezek a tanult emberek rögtön megállapították, hogy

egy rég elmúlt század aranycsináló műhelyét sikerült megtalálniok.

A pincerészben ugyanis négy óriási nyitott tűzkemence sorakozik egymás mellé, a tégelyek, edények, kanalak sokasága most is ott lóg a falakba vert szögeken. Mintha a várkastély utolsó aranycsinálója egy órával azelőtt hagyta volna el a helyét: olyan rend volt a laboratóriumában.

Évezredes, de kivihetetlen ábránd

Az arany, a szép, tompasárga arany amióta a világ áll, mindig nagybatalom volt s évezredek óta kísérleteztek az emberek, hogy mint majdnem valamennyi más anyagot, az aranyat is mesterségesen állítsák elő. Egyesek becsületesen, önzetlenül kutattak, mások kihasználták az emberek kapzsiságát és jó üzletet csináltak belőle.

Európa kiskirályai: a várurak, akik rendszerint különféle hadviselések alatt állandó pénzszűkében voltak, szívesen fogadták a vándor alkimistákat, berendezték munkahelyüket s nem egyszer maguk is beálltak hüvészinasnak az aranycsinálók mellé. Egyetlen esetről sincs azonban tudomása a történelemnek, hogy a pénzszűke az alkimisták útján megszűnt volna.

Regny vára, melyben az amerikai társaság egy ilyen alkimista műhelyre ráakadt, egykor a Fleuven bárói család tulajdona volt. 1700 körül ez a család kihalt, de maga a vár már százötven évvel azelőtt is lakatlan volt. Az utolsó Regnyt a fekete öhalál vitte el s azóta a környékeliek, akik rendkívül babonás emberek, a várnak még a közelébe sem jártak.

Alion mester „receptjei”

Az amerikaiak nemesak magát a pincét tárták fel, hanem megtalálták egy az akkor ismert világ leghíresebb alkimistájának: Alion mesternek valamennyi „aranycsináló” receptjét, egész könyvtárát, légmentesen eldugasztott kelleit és vegyszereit. De, hogy maga Alion és hüvészinas hová lett, az talán örök titok marad.

Néhány receptet a következőkben rekonstruálunk:

1. Vegy négy tojást s a sárgáját tedd ezüstserlegbe. Százhusz napig mindig melegen tartott helyen hogyd. Még jobb, ha trágyába teszed. A hőség százhusz nap alatt a tojást eleven vérié alakítja át. Keverj bele két rész szinezüstöt, némi tegloport és csurgasd hozzá egy éppen akkor leölt tyúk vérért. Másnapra kész az arany... (A tojás valóban oxidálja az ezüstöt és meg-

felelő kezeléssel természetesen arany hozzátevésével valami vegyületféle nyerhető, ami hasonlít a színaranyhoz. A tyúkvér és a tegloport azonban csak körítés volt Alion mester — szeláhomosságához.)

2. Egy mágius recept: „A nyírfa kérge alól nyert levét tedd ezüstedénybe (érdekes: az alkimisták mindig ezüsttel dolgoztak!) és ha telihold jön, tedd ki az edényt a harmatos fűbe. Éjjelkor megláthatod, hogy aranyzárnyú tündérek táncolnak az edény körül. Fogjál el közülük egyet s ha könnyezni kezd, hullasd ezeket a könnyeket a nyírfa levébe. Minden egyes könnycepp színarannyá válik!”

Világos, hogy ez a recept a régi vár urának tökéletes félrevezetésére szolgált. De az is kétségtelen, hogy Alion mester néha számolt a rezsivel is, mert egész bizonyosan a — saját zsebéből hullajtott aranykönyvet az ezüstedénybe...

Az évezredes ábránd ezermesterei így vezették félre a jóhiszemű várurakat. A híres milánói sarlatán: Franciscu Borro alkimista nyomán Alion mester a Bölcsek Kövével is dolgozott a feljegyzések szerint. Bölcsek Köve alatt azt értették a régiek, hogy létezik egy ásványféle, amelynek a tulajdonsága bármilyen anyagot megváltoztathatnak s esetleg fából is készíthet aranyat. Ami azt illeti, a Bölcsek Köve nem is olyan lehetetlen álom volt. Valahol, valamikor feltétlenül élt egy tudós, aki megfejtette a rádiumaktivitás titkát egyes ásványokban és azt is kikutatta, hogy a rádium egyes esetekben csakugyan megváltoztatja az anyagok összetételét.

Amerika most boldog, mert megtalált egy ilyen „Bölcsek Kövét” és az ökölnyi pirosas-feketesíkos ásványt már Párizsban vegyelemzik. Alion mester csodálatos köve ólomszekrénybe zárva pihent évszázadok óta. Ólom és rádium... Ki lehetett a Curie-házaspár titokzatos elődje?

Egy ugyancsak ólomlemezekkel bélelt, művészi faragott és fantasztikus ábrákkal kirakott szekrényében emberfej nagyságú szakadozott szélű, meteorithoz hasonló ásványt leltek az amerikaiak. Mellette ott volt Alion mester írása is, amely szerint ezt a követ egy csodálatos éjszakán a Vénusz

* Az idősült bronchitis, az asthma és az emphysema kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja.

csillagban lakó élőlények küldték ajándékba.

Hogy Alion mekkorákat tudott föllenteni, ki-tűnik ennek az iratnak a szövegéből:

„Láttam, hogy valaki barátságosan integet nekem a csillagról... aztán kiemel egy tűzgolyót a mérhetetlen pokolból és felém hajítja. Sisteregve repült a kő hosszú lángívben felém és apró sátni-fiak követték útját. Megragadtam a követ és eltettem, mert a kőnek csodálatos ereje van: halottakat is lehet vele ébreszteni!”

Valószínű, hogy Alion mester tényleg valami lehulló meteoritot szedett fel s a csodálatos erejű kő segítségével is jó esomé pénz sikerült a gazdája zsebéből kicsalni.

Nem volt még rá eset, kivéve egy velencei alkimista műhelyét, hogy ilyen tökéletesen fedeztek volna fel ilyen telepkeket. Alion mester alighanem túlságos sürgősen hagyta el a műhelyét valamilyen okból és a bátor amerikaiak révén most végre nyíltan látja a tudományos világ, mennyire csalás volt az évezredes ábránd: az arany mesterséges előállításának problémája. Egvetlen komoly tudósról sem tud a világ, aki a mesterséges arany előállításával foglalkozott volna. De a sarlatánok, akik jól éltek az ötletből, most végre kikerülnek a sötét, dohos pincék homályából a tudás elháríthatatlan napfényére.

F. I.

*****

AZ EGYHÁZ ÉLÉTEBŐL

A Szentatya megrövidíti castelgandolfói üdülését.

Rómából jelentik: Ismeretes, hogy milyen nehezen szánta rá magát a Szentatya idei nyári pihenésére. A válságos idők miatt még castelgandolfói nyaralása idején sem szakította ki magát az események folyásából. Állandóan érintkezésben volt államtitkárával. Most az a hír terjedt el, hogy a feszültség állandósulása miatt a Szentatya megrövidíti nyári üdülését és teljesen átadja magát megszokott munkájának. XII. Pius pápa munkabírása szinte páratlan. Államtitkár korában reggel 6 órakor kelt, aztán szentmisét mondott, majd hivatalába ment, ahol d. u. 2-ig fogadta a küldöttégeket, hivatalnokokat, jelentéseket tanulmányozott és intézkedéseket adott ki. Elfogyasztván rendkívül egyszerű ebédjét, a szabadba ment, ahol hosszú gyalogos sétákat tett. Visszatérve hivatalába, a rövid vacsoraidőt leszámítva, legtöbbször éjjel két óráig dolgozott. A Szentatyanak munkaköre azóta csak növekedett. Ezért lehet látni még ma is a hajnalba világítani dolgozószobája ablakait.

Százharminchét hithirdető indult el Hollandiából a misszióba.

Steylból (Hollandia) jelentik: Az Isteni Ige társaságának steyli központi házából e hó elején százharminchét fiatal hithirdető indult el a távoli missziókba. A missziós keresztet Mons. Giobbe hágai internuncius kezéből vették át megindító szertartások keretében. Elindulás előtt az általános rendfőnök tartott lelkigyakorlatot a fiatal hithirdetőknek.

Tizenkét évvel ezelőtt ugyanitt 79 hithirdető kapta meg a missziós keresztet a Szentatya kezéből, aki ebben az időben berlini nuncius volt. A Szentatya ennek emlékére különleges áldását küldte a 137 hithirdetőnek.

A tsinani katolikus iskoláknak ezernyolcszáz növendéke van.

Tsinan (Shantung-Kína) augusztus hó. A tsinanui ferencendi hittérítők hatalmas erőfeszítéssel dolgoznak az iskolák terén. A városban levő katolikus iskolák növendékeinek száma ezernyolcszáz. Ebben a számban benne van a kishiszeminárium ötven és a nagyszeminárium hatvan növendéke is.

A város egyik legjelentősebb iskolája a női középiskola, amelyet amerikai franciskánák vezetnek. Ennek négyszáz növendéke van. A Szeplőtelen Fogantatásról elnevezett elemi iskolának négyszáz és a székesegyházi iskolának hatszáz növendéke van.

Ezekben az iskolákban az iskolai év végén a növendékek háromnapos zárt lelkigyakorlatot tartottak.

Szigorúan megbüntetik azokat, akik nem tesznek eleget a behívó parancsnak

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar az augusztus 15-iki hadgyakorlatra vonatkozó behívásra vonatkozólag kiadott közleményével kapcsolatosan újabb közleményt adott ki, mely szerint mindazok, akik nem tesznek eleget a behívó parancsnak és nem jelentkeznek idejében csapattestelnél, a katonai büntetőtörvénykönyv értelmében a katonai bíróságok elé kerülnek az engedelmesség megtagadása miatt.

Szavazategyűjtés Roosevelt elnök részére Lengyelországban

Varsóból jelentik: Farley, az Egyesült Államok postaügyi minisztere, Roosevelt elnök bizalmi embere, többnapos varsói tartózkodás után elhagyta a lengyel fővárost. Bár a postaügyi miniszter utazásának szigorúan magánjellegét hangsúlyozták, a jelek szerint Farley azért volt Lengyelországban, hogy az Egyesült Államokban élő, mintegy négymillió lengyel szavazatát a következő elnökválasztásra Roosevelt számára biztosítsa. Az amerikai postaügyi miniszter Varsóból Bécsbe ment, onnan pedig Rómába utazik.

Forgalomba hozták a kedvezményes áru postai bélyegkönyvecskéket

Bucurestiből jelentik: A Posta Vezérigazgatósága augusztus 10-től kezdve forgalomba hozta a postai bélyegkönyvecskéket. Ezek a könyvecskék igen kis méretűek, zsebben könnyen hordhatók és azokban 30-40 különböző bélyegsorozat van. A bélyegkönyvecskéket a következő értékű bélyegekkel bocsájították ki:

1. 1.50 leies bélyegeket tartalmazó könyvecskék, melyekben 40 darab bélyeg van és ára 54 lei, vagyis olcsóbb a benne levő bélyegek névértékénél. Ezeket a bélyegeket belföldön névjegyek, részvételek és kisebb nyomtatványok küldésére lehet felhasználni.
2. 30 darab 3 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, melynek ára 89 lei.
3. 40 darab 4 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, melynek ára 158 lei.
4. 40 darab 5 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, melynek ára 198 lei.

Ezekkel a bélyegekkel belföldi képeslevelezőlapokat lehet küldeni, tetszőszerinti számmal.

5. 30 darab 7 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, belföldi levelek részére. A könyvecske ára 208 lei.

6. 40 darab 7 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, belföldi képes levelezőlapok részére, melynek ára 278 lei.

7. 30 darab 12 leies bélyeget tartalmazó könyvecske, melynek ára 358 lei. Ezek a bélyegek külföldi levelek és külföldi ajánlási díjak bérmentésére szolgálnak.

Új, művészi francia bélyegek. A francia posta két új, igen művészi bélyeget hozott forgalomba. Az egyiket a szerencsétlenül járt tengerészek felelőssége javára, a másikat pedig a francia múzeum fejlesztése érdekében adták ki.

NÉMETORSZÁG

Olcsó utazás a német fürdőkhöz.

Vasúti költség Bucuresti-től oda-vissza

	II. oszt.	III. oszt.
BAD GASTEIN	Lej 6.150.—	Lej 4.200.—
BAD KISSINGEN	6.900.—	4.700.—
BAD NAUHEIM	7.100.—	4.800.—
KARLSBAD	7.000.—	4.800.—

Az új utazási egyezmény lehetővé teszi a szükséges márka gyors beszerzését.

Felvilágosítást, prospektust nyújt minden utazási iroda és az

OFICIUL TURISTIC GERMAN

BUCURESTI, CALEA VICTORIEI 114

Anglia kiadja a japánoknak az angol negyedbe menekült és gyilkossággal vádolt négy kínait

Londonból jelentik: A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint az angol kormány elhatározta, hogy azt a négy kínait, akiket a japán hatóságok az engedelményes területen elkövetett gyilkossággal gyanúsítanak, ítélezés végett kiadják a japán igazságszolgáltató hatóságoknak. Az angol kormány jogi szakértői

úgy találták, hogy a négy kínai közül kettő ellen feltétlenül van annyi bizonyíték, hogy a gyilkosságban való részvétellel lehet vádolni őket, míg a másik kettő törvénytelen szervezetenek volt a tagja. Az angol kormány fenti értelemben utasításokat küldött a tokiói angol nagykövetségnek.

Megbukott Hollandia egyik legrégebb és legjelentősebb bankháza

A Mendelsohn-bank beszüntette fizetéseit. — A francia államkötvényekben vállalt tulságos érdeklődés miatt állott elő a bankbukás

Amszterdamból jelentik: Amszterdam egyik legrégebb és legjelentősebb bankháza, az „Arthur Mendelsohn és Társa bank” a pénteki nappal beszüntette fizetéseit. A vállalat főnöke néhány nappal ezelőtt Párizsban meghalt és ez robbantotta ki a esődot.

Párizsból jelentik: A holland gazdasági élet teljesen a Mendelsohn bank bukásának hatása alatt áll. A bankot azért helyezték felügyelet alá, mert a francia államkötvények kibocsátásával súlyos veszteségeket szenvedett. Körülbelül 400 millió forint értékűre becsülik azt az eladhatatlan francia államkötvény-pakettet, mely a bank tulajdonában van. Kiderült, hogy az angol piac, ahol eladásra ki-

nálták, nem mutatott hajlandóságot, hogy átvegye ezeket a francia papirokat. Tárgyalások indultak abból a célból, hogy Franciaország visszavásárolja ezeket a kötvényeket. Valószínűnek látszik, hogy francia részről közbe lépnek, nehogy újból veszélybe jusson az állam hitele. Egyéb okai is vannak a esődnek. A Mendelsohn bank Amszterdamban nagymennyiségű fontot dobott piacra. A „Banque de Paris et des Pays Bas” bejelentette, hogy az amszterdami bankhoz minden fizetési kötelezettségét átvette. A holland papirok még így is igen nagy árvesztéséget szenvedtek. A vezető papír, a Royal Uutch 6 ezer 20 frankról 5900 frankra esett vissza.

Jávor Béla riportja:

Schlauch Lőrinc bíboros nyugalmazott huszára elmondja élményeit

Nagyvárad. Sejtét tud. Nyugalmazott huszár. Sem sok van ilyen. A püspöki palotában immár harminchét esztendeje él csendes visszavonultságban egy ma már nyolcvanegy éves, magános, kedvesbeszédű bácsi, aki azzal büszkélkedik, hogy Nagyvárad néhai nagy bíboros püspökének Schlauch Lőrincnek húsz éven át a huszára volt.

Mi az, hogy huszár? Ma már nem is tudja mindenki. A huszár, ebben az értelemben: magyar nagyméltóságok parádés kísérője, nyalka testőre, hűséges szolgája, komornyikja, puccerje, egy kicsit személyi miniszter, nyilvános megjelenésének fényadója és legbensőbb magánéletének mindenese. A huszár mindenüvé elkíséri gazdáját, nagy fogadásokra, ha ünnepségre indul s a szanatóriumba, ha kór támadja meg; ő segíti le urát a hintóból és a betegágyból; résztvesz a nagyméltóság birtokosának kijáró pompázásban s együttérez a

szomorúságokkal és csalódásokkal, amelyek néha nagyobbak a főúri élet élvezőinél, mint az egyszerűbb sors részeseinél. Nagy ember a huszár, amíg gazdája él.

De ha elkísérte gazdáját utolsó útjára is, akkor kiálzik a fényesség a huszár életében, csak az emlékek világítanak lelkeben tovább. Az utód, ha van, nem mindig tartja meg őt, vagy más idők következnek, amikor már nem kell huszár. És a kimagasló személyiség munkájának segítőtársa, majdnem részese, a nagy, olykor történelmi események közvetlen tanúja egyszerű ember lesz ismét. Talán öreg, megtört családi bútorral válik valahol, vagy kintlódva tengődik a zsákutcában, amelybe került, mert huszár korában alig-alig élte a saját életét, nem irányíthatta azt reális vonalakra, s a réginek folytatása nincs...

Emlékek között...

Orosz Péter, Schlauch bíboros püspök nyugalmazott huszára ma szintén főképpen emlékeiből él. De a nagy mecénás főpap gondoskodott meghitt, kedves emberéről. Kis házat ajándékozott neki és szép nyugdíjat biztosított számára. A ház, igaz, később elűszott, a nyugdíjösszeget is megapasztották a történelmi fordulatok, de ez nem változtat Orosz Péter nyugalmazott huszári jellegén s hűszerszandós szolgálati idejének és a harminchét évvel ezelőtt elhunyt püspök gondoskodó szándékának jogcímén méltó körülmények között éledgel ma is a püspöki palotában.

Kissé már meggyörnyedt, de az egykori deli legényt még mindig élénken sejtető aggyastán Orosz Péter. Sötétzsinű polgári ruhát visel s komoly öregember arca, nyugodt megjelenése, csiszolt mozdulatai és választékos beszéde után ítélve akár nyugalmazott magasrangú hivatalnok is lehetne...

Csinosan berendezett, nagy szobában lakik, mindjárt a püspöki palota főbejárata mellett. A szoba falai képekkel vannak teleaggatva. A főhelyen természetesen Schlauch Lőrinc bíboros püspök nagyított képe, teljes bíborosi díszben. És

A „pocsolyakerülő” huszár

— Hogy került a bácsi a püspök úrhoz? Hogy lett huszár?

Nagy sora van annak. Árva gyerek volt, nehéz ffjuságon küzdötte végig magát; iparos lett, a pintér mesterséget kezdte folytatni, de az orvosok más foglalkozást ajánlottak neki, hát felcsapott pincérnek és Debrecenben, majd Szatmáron, ahol a püspök korábbi székhelye volt, segédkezett különböző verdeglyékben, míg végre egy pincérgyűnök beajánlotta a szolid, jóravaló fiatalembert a püspöki udvarhoz a főtáblaterítő helyére, akinek akkor betegsége miatt távoznia kellett állásából.

— Akkor épp Budapesten tartózkodott a kegyelmes úr, ott jelentkeztem nála szolgálattételre. Fel is vett mindjárt táblaterítőnek, de hamar megkedvelt és két hét múlva már a huszára lettem... Pedig a katorvaságnál csak amolyan pocsolyakerülő voltam Debrecenben...

Bevonulás Nagyváradra

Ezzel kezdődött meg Orosz Péter huszárpályafutása, amelynek minden mozzanatára nagy szeretettel emlékszik ma is. Egybeolvadt az élete a gazdájáéval s most is, ha beszél róla, úgy látja magát, mint aki a nagy püspök lényének, méltóságának kiegészítője volt.

— Mindenütt vele voltam, itthon úppúgy, mint bérmentakon, akkor is, mikor Budapesten járt fényes ünnepségeken és udvari fogadásokon, vagy Rómában, ha a pápa elé járult... 1887 augusztus 23-án vonultunk be Nagyváradra és 24-én volt az installáció... Szatmárról jöttünk, de nem egyenesen ide; közben megjártuk Pestet s nagy utazást tettünk a nyugati városokban, fürdőhelyeken. Egész Osztdéig eljutottunk; ott láttam tengert először s mikor megremültem a dagálytól, a püspök úr batorított: „Ne félj Péter, minket csak nem mos el...” Hát mondom, Pest felől jöttünk a bevonulásra és a küldöttség Püspökladányig jött elénk. Az volt a fogadtatás! Rengeteg ember övönlötte el a palotához vezető utat. Nem volt akkora tömeg még Ferenc József király fogadásánál sem. A kegyelmes úr püspöki díszben volt, Ladányi-ól kezdve, ő is...

még számos kisebb-nagyobb gondosan berámázott fénykép, a kiváló főpap pályafutásának különböző korszakaiból; egyiken sajátkezűleg írt ajánlás „Orosz Péternek Schlauch Lőrinc bíbornok.”

Az aggyastán megindultan magyarázza: — 1902 július 10-én, este fél tízkor halt meg a kegyelmes úr, két hónapi súlyos betegség után. Kereken két évtizedem át szolgáltam s utolsó percében is mellette álltam... Ez itt a legutolsó felvétel róla...

Könnyes szemmel mutatja meg. A szemből levő falon majdnem életnagyságra nagyított széles rájáru fénykép Orosz Pétert ábrázolja díszes egyenruhában.

— Nyalka huszár volt a bácsi, — jegyezzük meg.

— Ha igaz, — feleli keserű mosollyal. — Mikor Rómában jártunk, azt írták az újságok rólam, hogy úgy álltam a püspök mellett, mintha gyertyát nyeltem volna... Rég volt, talán igaz se volt.

A volt huszárnak a püspökkel kapcsolatos kimagasló élményei érdekelnék bennünket s Orosz Péter szívesen beszél.

Kék posztó mente, ezüst zsinórral. Ebben feszítetem mindig az ünnepségeken, míg csak püspökök voltunk, de mintán bíbornokok lettünk, rákpiros mentét viseltem, fekete nadrágot, fekete atillát aranyzsinórral, arany láncolással, nyestprémkalpagot köcsagtollal, lakkeszizmát ugyancsak arany zsinórral, a mentét is nyestprém szegélyezte, hozzá díszes kard és tarsoly... mindenfelé megbámulták az emberek...

Rómában

Kedvvel időzik el Orosz Péter egykori díszes öltözetének leírásánál s büszkén beszél a hatásról, amelyet remek huszárruha mindenfelé kiváltott. Különösen Rómában csodálták meg az emberek.

— Kétszer voltunk Rómában. Egyszer még püspök kerünkben, amikor egyúttal bejártuk egész Olaszországot. S másodszer, mikor a bíbornoki kalapért mentünk. Emlékszem, sokat bosszantottak idehaza elindulás előtt: „Nem fogsz te eleven pápát látni!” — De a kegyelmes úr így vigasztalt: „Attól te ne félj, Péter, kihallgatáson fog fogadni a Szentatya”... Ugy is lett... Rómában a Hotel de Roma-ban szállottunk meg, oda küldtek üveges hintót értünk. Én is benn ültem a hintóban, a kegyelmes úr legszűkebb kíséretéként. És amerre elhaladtunk, tenger sok ember vette körül a hintót, alig tudtuk haladni a bámészkodók tömegében. Mondta is a kegyelmes úr: „Te Péter, nem a püspököt nézik itt, hiszen olyat látnak itt eleget, hanem a cifra huszárt”... Hanem aztán a bíbornoki avatásnál valami szobrot, valami nagyszerűbbet nehéz elképzelni. Így volt a pápa trónja (a szemből levő falra mutat) s innen jobbfelől vonultunk be mi. Két kanonok, a titkár, meg én. Leborultunk lábcsókhoz a pápa elé és akkor megvolt az a nagy elégtételelem, hogy a pápa a kezét is csokra nyújtotta nekem. „Molto bene, molto bene”, — mondotta többször is és megsimogatta az arcomat... Hát ez engem annyira elbizakodottá tett, hogy sokáig alig lehetett beszélni velem. Igen, nagy kitüntetés volt ez: XIII. Leó pápa megsimogatta az arcomat... (Folytatás)

Színes pósta

AZ OCEÁNREPÜLŐK TAPASZTALATAI
ALAPJÁN SÜRÜBB REPÜLŐGÉPFORGALOM
LESZ EURÓPA ÉS AMERIKA KÖZÖTT

Párizsban tartózkodik T. B. Wilson, az amerikai Trans-Continental and Western Air Company légiforgalmi társaság elnöke, aki az újságírók előtt

kijelentette, hogy a jövőben sürübb repülőjáratokat létesítenek Amerika és Európa között. Hozzátette, hogy ebből a célból ellátogat Brüsszelbe, Amsterdamba, Hamburgba, Berlinbe, Varsóba, Moszkvába, Stockholmra, Kopenhágába és Zürichbe, hogy az illetékesekkel tárgyalásokat folytasson. Az amerikai légiforgalmi társaság vezetője kifejtette, hogy az amerikai repülőgépek felhasználják a külföldi repülők óceánrepülésének tapasztalatait is és kizárólag a sztratoszférában repülnek az óceán fölött. Ezzel lényegesen megrövidítik az átlagos idejét a két kontinens között.

„NE ÉLJÜNK SZABÁLYOSAN?”

Az angol király egyik háziorvosa, Sir Farquar Buzzard, feltűnést keltő előadásában mondta ki azt az elvet, hogy „ne éljünk szabályosan”. A híres orvos maga is megjegyezte, hogy a közönség nyilván nem ezt várja tőle, de kénytelen szembeszállni a közfelfogással és az általános egészségügyi előírásokkal.

Bármit teszünk az életben, ne tegyünk rendszeresen és szabályosan! — hirdette. A szokások, a beidegzett életmódbeli sajátságok állandó ismétlésé tönkretesz a szellemet, az idegzetet és a szervet. Nincs vesélyesebb, mint mikor valaki egy életet át ragaszkodik ugyanazokhoz a szokásokhoz, táplálkozási módokhoz, higiéniai fogásokhoz. Aki túlszabályosan él, lassan géppé válik, elveszti rugalmasságát s a boldoguláshoz való képességét. Az orvos szerint tehát jó, ha egy kissé szabálytalanul élünk...

LAZADÁS A SAHARÁBAN

A francia Szaharában lévő Tugurt oázis katonái telepén az idegenlégő egyik százada a mostoha bánásmód miatt fellázadt és letartóztatta tisztjeit. A lázadás oka az volt, hogy bár a században sohasem fordult elő szabálytalanság, a katonákat két teljes esztendőig nem váltották le. Legutóbb pedig négy hónap óta a postát sem kézbesítették ki a legénységnek.

A CIPZÁR FELTALÁLÓJA

Newyorkban dolgozott évtizedeken át Sundbach Gedeon, a cipzár feltalálója, aki most 59 éves korában nyugalmába vonult.

Napjait a pennsylvániai Weadvilleben levő birtokán épült fényes kastélyában tölti. Mint földhözragadt szegény kivándorló érkezett 23 éves korában Amerikába. Sokáig küzdött és nyomorgott, míg rá nem jött egyszerű és hasznos találmányára, amellyel óriási vagyont szerzett.

TOKIO — A HANYAG EMBEREK VÁROSA

Tokió, Japán fővárosa azzal a rekorddal dicsekedhet, hogy sehol a világon nem vesztettek annyi pénzt és egyéb értéket, mint itt. A japán főváros rendőrségének jelentése szerint ennek az évnek egyetlen hónapjában 5334 ember jelentette be, hogy pénzét elveszítette s a bejelentett összegek együttesen 1207.428 yent tettek ki. Ugyanebben a hónapban 29.331 tárgyat vesztettek el Tokió lakosai. Igaz ezzel szemben, hogy a japán fővárosban rendkívül nagy a becsületesség megtalálók száma is. A szőbanforgó hónapban ugyanis 8055 személy jelentkezett, akik 558.067 yent találtak meg.

Paul S. J. művei:

Hogyan imádkozzunk?	45 lal
A kereszt királyi utja	95 "
Krisztus testvéreinkben	130 "
Krisztus Jézusban	120 "
Egéből szállott	55 "
P. Petit hajója	90 "
Papi elmélkedések	216 "

KORDA R. T. KIADÁSA

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 450, negyed évre 225, egy hóra 75. el.

Magyarországon: Egész évre 50 P., fél évre 25 P., negyed évre 12 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Felhősebb idő, több helyen zivataros eső, a meleg kissé csökken.

KOLOZSVÁRRA ÉRKEZIK ÖFELSÉGE. Kolozsvárról jelentik: Az Astra román köznevelődési egyesület ezévi ünnepségeit szeptember 9-ike és 11-ike között Kolozsváron tartják meg s azon II. Károly király Öfelsége, az egyesület díszelnöke is részt vesz. Az ünnepség megrendezését Hatieganu Gyula dr. egyetemi tanár irányítja. A szeptember 9-iki műsoron Hatieganu és Benetanto egyetemi tanárok tartanak előadásokat s a tartományi kormányzóság székhelyében Eminescu emlékünnepelely lesz. A következő nap programja istentisztelettel kezdődik, majd díszgyűlés lesz az egyetemi kollégium dísztermében, este fáklyásmenet s utána bál lesz az ünnepségek szeptember 11-én fejeződnek be.

VIZSGÁKAT TARTANAK SZEPTEMBERBEN A RENDKÍVÜLI OKOK MIATT VIZSGA NÉLKÜL MARADT ELEMI ISOLAI TANULÓKNAK. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi miniszterium kivételes módon hozzájárult ahhoz, hogy szeptemberben vizsgákat tartssanak azoknak az elemi iskolai növendékeknek a részére, akik valamilyen rendkívüli körülmény következtében nem tehettek le vizsgáikat. A vizsgaengedélyeket a miniszterium adja ki.

MIHAIESCU NYUGALMAZOTT TÁBLAI FŐELNÖK HALÁLA. Bucurestiből jelentik: Mihaiescu nyugalmazott táblai főelnök, aki tizenöt évén át működött a nagyváradi ítélőtáblán és városzerte népszerűségnek örvendett rokonszenves uri modora és igazságos bíraskodásai révén, Bucurestiben váratlanul meghalt. Halála híre osztatlan részvételt keltett.

Román küldöttség az Interparlamentáris konferencia oslói gyűlésén. A román küldöttség, amely részt vesz az Interparlamentáris Konferencia oslói összejövetelén, péntek este elindult Bucurestiből. Az oslói konferencia ülésai augusztus 15-én kezdődnek és tíz napig fognak tartani. A román küldöttség vezetője Anibal Teodorescu szenátor.

A BULGÁR KORMANYELNÖK CSALÁDJÁNAK CONSTANTIA-Í NYARALÁSA. Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy Kiosseivanoff bulgár miniszterelnök és családja Bazargicha érkezett. Ujabb jelentés szerint az eredeti terv szerint a miniszterelnök nem érkezett meg, hanem csak felesége és leánya, akik Constantiába utaztak néhány napi üdülésre.

Klimatikus gyógyhelyeknek minősítik a szőlőtermő vidékeket. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszteriumban tervet dolgoznak ki az idei szőlőexport minőségének ellenőrzésére. A romániai asztali szőlő exportpiaca Németország és Lengyelország, ahol az olasz és magyar szőlő versenyének van kitéve. A romániai minőség ellen a külföldi azt a kifogást emelte, hogy az asztali és a borszőlő nincsenek kellően szellőtálva. Ez elkerülendő a miniszterium ellenőrzi az exportáru minőségét, ami a termelők érdekében áll. Itt említjük meg, hogy a miniszterium klimatikus helyeken minősíti az ősz tartására a szőlőtermelési vidékeket, mivel ezen helyeken a szőlőkúra tartására alkalmasak. Ilyen helyekre vasúti kedvezmény lép életbe.

Mindazoknak, kit drága jó térjem, il letöleg edossatyánk elhunyla alkalmából jóleső részvétükkel fájdalunkat nyilvánították, ezuten mend hálás köszönetet
Üzv. BOCOVSZKY JÁNOSNE és családja

AZ ISKOLÁS GYERMEKEK KÖTELESEK EGYENRUHÁT VISELNI. Bucurestiből jelentik: A nemzetoktatásügyi miniszter rendelkezést adott ki, mely szerint az iskolás gyerekek kötelesek egyenruhát viselni. Vagy az iskola egyenruháját, vagy pedig az országór-egyenruhát viselhetik a tanulók.

JÓZSEF FERENC KIRÁLYI HERCEGET MEGOPERÁLTÁK. Budapestről jelentik: József Ferenc dr királyi hercegen ma délelőtt Hüttl Hümér sebészprofesszor könnyebbtermészetű műtétet hajtott végre a Pajor-szanasztoriumban. A műtét nagyon jól sikerült. József Ferenc királyi herceg jól érzi magát, de teljes felgyógyulásáig, legalább két hétig még a szanasztoriumban kell maradnia.

Magyarországi kivándorlókat szállító hajók a sulinaí kikötőben. Sulinából jelentik: A sulinaí kikötőbe két hajó érkezett magyarországi kivándorlókkal. Az egyik az „Erzsébet királyné” nevű magyar hajó, amely 519 kivándorlót és a másik a Tar Dusan nevű jugoszláv hajó, amely 364 magyarországi kivándorlót szállított. Tegnap a Noemi Julia nevű angol hajó vette föl az utasokat, hogy ismeretlen rendeletési helyre szállítsa őket.

VÁDBESZED

Tanúja volt az ég, mely üstököszt Ragyogtatott a betlehemi éjszakán.
Tanúja volt a föld, mely reszketett, Mikor királya ott függött a Fán.
Tanúja volt a Pusztában-Kialtó Szöröcsuhába öltözött Szava,
Tanúja volt a hívő Százados Meakulpásán térvén meg haza.
Tanúja volt a Sátán is maga Isten Szentjének vallva őt,
Tanúja volt a bűnbánó Iator, Ki irgalomért esdekölt,
Tanúja volt a Tenger: hátán hordozá. És a Szél, mely csendesült,
Tanúja volt a háló, mely tő-czüsttel Telt, holott belé aznap még nem került,
Tanúja volt a tizenkét Kosár Magába gyűjtven csodamagvakat,
Tanúja volt a Vak, ki látott És a béna, aki már szaladt,
Tanúí Holtak, akik éltek És Peklosek, kik őt dicsérva írtak,
Tanúja volt az Atyja mindezekben Meri Egy Vele és Gyek Ök a Hármak!

Es övéi nem hívének Benne. Akikhez jött: be nem fozadék. Megmaradtak, sötétségben ülvé, Adámsorsú, zártszívű világ. Ó fényt hozott, mely élet és Iozsán És Kegyelem. De azok nem akarták Szívükbe nincs bejárát, Hiába Kopogtatott. Válaszul hozsannát Csak egy nap, egyszer röviden kapott!
De nemsokára Golgotára vitték, Feszítsdmeget zúgattak fölötte Gúnypalástot, fívesít meg epét.
Most már régen, régen áll keresztje És világit. És már híznék Benne. Ó, de kérdem: vajion igaz lenne. Ha mondanám: nem hívének Benne?
ISPÁNKI BÉLA

KIESETT A KÓRHÁZ ABLAKÁBÓL ÉS SZÖRNYETHALT EGY ORVOSNŐ. Bucurestiből jelentik: A floreascai kórház udvarán az épület tövében, összeroncsolt testtel, halva találták dr Jipescu segédorvosnőt. A fiatal orvosnő kiesett a kórház egyik hatodik emeleti ablakából és szörnyet halt. A vizsgálat nem tudta megállapítani a szerencsétlenség körülményeit. A fiatalasszony csak néhány hónappal ezelőtt ment férjhez s egyszor azt hiszik, hogy öngyilkos lett, mert az utóbbi időben igen lehangoltnak látszott. Mások azonban azon a véleményen vannak, hogy szerencsétlenség történt.

Ügyvédhez utazott Kolozsvárra és azóta nyomra veszett egy szatmári asszonynak. Szatmárról jelentik: Sabó János Regele Carol-utca 37-a szám alatti lakos megjelent a rendőrségen és emondotta, hogy felesége: született Kovács Gizella nyomtalanul eltűnt. Sabó szerint az asszony három héttel ezelőtt magához vett 4500 lejt és Kolozsvárra utazott, ahol egy hadbíróági ügye volt. Szabóné a pénzből ügyvédet akart fogadni magának. Elutazása előtt abban állapotok meg, hogy érkezéséről azonnal értesíteni fogja, valamint beszámoló ügyének állásáról is. Azóta három hét telt el és Szabónétól semmi hír nem érkezett. Férje már érdeklődött iránta Kolozsváron is, de onnan azt a választ kapta, hogy a feleségét nem is látják. Szabó érthetetlennek tarja felesége rejtélyes eltűnését, éppen ezért kérte a rendőrséget, hogy sürgősen indítsa meg a nyomozást az ügyben.

SZOMBATON NEM TARTANAK VALLÁS-ÓRÁT. Bucurestiből jelentik: A nemzetoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint az iskolákban ne tartssák ezentul szombaton a vallásórákat. A rendelet inácsolása szerint megállapítás nyert, hogy a lelkesek a szombati vallásoktatás miatt kénytelenek voltak elhanyagolni vagy a vallásoktatást, vagy pedig a vasárnapi istentisztelettel kapcsolatos parochiai kötelezettségeiket és ezért intézkedett úgy a miniszter, hogy a szombatra kitűzött vallásórákat a hétnék egy másik napjára tegyék át.

SZOCIALIS INTÉZKEDÉSEK A FASISZTA OLASZORSZÁGBAN. Rendkívül nagy erőfeszítéseket tesz Olaszország, hogy kellő életmóvt biztosítson munkásainak. Kötelezővé tette a rokkantsági s öregségi biztosítást. Különös gondja van azokra, akik munkájuk s hivataluk gyakorlása közben járnak szerencsétlenül. A dolgozó anyák s a sokgyermekes családok számára szintén megalkotta a megfelelő segítő szerveket. Itália e nagy társadalmi munkaprogramját a Carta del Lavoro foglalja össze. Az öregségi s rokkantsági biztosítást 1922-től 1937-ig 675 ezer személy vette igénybe 520 millió líra erejéig. Ez év áprilisában ujabb 560 ezer munkást nyilváníttak nyugdíjra jogosultnak. Egető gondját képezi az olasz államnak a tüdővész elleni küzdelem. Amikor a fasismus uralomra jutott, évente 60 ezer ember esett áldozatul a tüdőhaj pusztításának. A küzdelem azzal kezdődött, hogy minden munkás számára kötelezővé tette a tüdővész elleni biztosítást, s a maga részéről egymásután emelte a szobhnél-szebb üdülőththonokat s tüdőszanasztoriumokat. Eddig 850 millió lírát áldozott erre a célra. Ezeket az intézkedéseket a legszebb siker koronázta. Mig 1922-ben 60 ezer volt a tüdővészben elpueztultak száma, 1934-ben ez a szám már 35 ezerre csökkent. A munkanélküliség elleni biztosítást a fasiszta kormány sohasem erőszakolta. E helyett mindig gondja volt rá, hogy a munkanélkülieket az állami vállalkozásoknál: utépítésnél, mocsarak lecsapolásánál foglalkoztassa. Ma nincs munkanélküli problémá Olaszországban. Abesszinia ezt is megoldotta.

FÉKTÖRÉS KÖVETKEZTÉBEN KISIKLOTT EGY SZÁZKILOMÉTERES SEBESSEGGEL HALADÓ VILLÁMVONAT. Domodossolából jelentik: A Simplon-vasuton súlyos szerencsétlenség történt. Egy villamosvonat féktörés következtében, Domodossolától félkilométernyi távolságra kisiklott. A féktörés pillanatában a vonat több, mint százkilométeres óránkénti sebességgel haladt. A szerelvény valamennyi kocsija összetört. A szerencsétlenségnek eddig hat halálos áldozata van. A sebesültek száma még ismeretlen.

EGYESÜLT KÉT ERDÉLYI NÉMET LAP. Brassóból jelentik: A brassói Deutsche Tagezeitung és a nagyszabeni Süd-Ost című német napilapok megszűntették megjelenésüket és közölték előfizetőikkel, hogy a megszünt lapok helyett a jövőben a Siebenbürgtsch Deutsche Tageblatt című napilapot, az erdélyi németiség hivatalos lapját küldik.

Aradon augusztus 18-ikától kezdve ismét tartatják állatvásárokat. Aradról jelentik: Ugy Arad megyében, mint Aradon tudvalevőleg az elmúlt hónapokban az állatállományban száj- és körömfájás pusztított és ennek következtében a megye egész területén zárlatot rendeltek el és mgtiltották az állatvásárok tartását a további fertőzések elkerülése végett. A közelmúltban egyes aradmegyei községekben a járvány szűnetére való tekintettel a zárlatot felfüggesztették. Mivel Aradon és környékén a járvány szintén megszűnt, a városi állatorvosi hivatal intézkedett a zárlat felfüggesztéséről. Ez már a legközelebbi jövőben megtörténik és a városi állatorvosi hivatal rendelkezése értelmében augusztus 18-án már meg is tartják Aradon a zárlat óta az első állatvásárt.

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Mátyás király, Str. Vlănuța No. 46. Telefon 21-34. (Ajtay).
Irgalmasok, Bulvardul Regle Ferdinand 27. Telefon 14-84.
Minerva, Piața Unirii.
Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.
Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Telefon 16-07.

Hétfőn a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Ciocogariu No. 1. Telefon 13-76.
Szent István, Str. General Holban.
Aranyas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.
Órangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.

Mária Királyné színház

Szombat este 9 órai kezdettel színre kerül:

Mosoly országa

operett 3 felvonásban.

Vasárnap délután 3 óraker:

Mezei pacsirta

olcsó helyárakkal.

Vasárnap 6 óraker:

Csókos asszony

Zerkovitz operett, 3 felvonásban.

Vasárnap este 9 óraker:

Marica grófnő

nagy operett, 3 felvonásban.

Szereplők:

T. Pogány Janka, Tóth I., Kőszegi Margit, Manyi, és Dusu, Gróza Böske, Borovszky Oszkár, Hegyesi Feri, Stoll Béla, Vermes D., Solti M., Földes I., Végh J.

Jegyelővétel a színház baloldali pénztáránál

Zürichi zárlat. Párizs 11.73 ötnyelcad, London 20.73 háromnegyed, Newyork 443.12, Brüsszel 75.30, Milánó 23.30, Amszterdam 237.15, Berlin 177.75, Szófia 540, Prága 15.17 fél, Varsó 83.40, Belgrad 10, Bucuresti 325.

MILLIÓS KART OKOZOTT A VILLAMCSAPÁS. Moreniből jelentik: Nagy vihar közben villámcsapás érte az L. R. D. P. petróleumtársaság egyik tartályát. A keletkezett gázok felrobbantak és messze eldobták a tartály fedelét, amelynek egész tartalma lángborult. A tűz továbbterjedt egy 500 vagon befogadó képességű másik tartályra is. Szerencsére a két tartály nem volt tele s így mindössze 150 vagon nyerskőolaj égett el. A kár tízmillió lei.

290 EZER OLASZ MEZŐGAZDÁT TELEPITENEK LE LYBIÁBAN. Rómából jelentik: Mintegy ötezer munkást szállítottak a napokban Lybiába, akikre az a feladat hárul, hogy 290 ezer mezőgazdasági kivándorló részére Tripolis környékén megfelelő lakhelyet biztosítsanak. Ezek a kivándorlók Misurata, Ben Ghazi és Derna közelében fognak letelepedni.

Drágább lett Piskin a hús. Déváról jelentik: Kedden és szerdán a piskii mészárosok nem vágta s ennek oka az volt, hogy a hatóságok nem teljesítették a husarak emelésére elhangzott kérésüket. Két napos sztrájk után a mészárosok győztek s az előljárást megengedte a husarak 2 és 4 lejrel való emelését.

FELROBBANT EGY MOTOROS VONAT MOZDONYA PISKI ÉS LUPÉNY KÖZÖTT. Petrosényből jelentik: Példátlannul álló vasuti szerencsétlenség történt csütörtökön reggel a Piski—Lupényi vonalon. A Piskiből Lupény felé tartó 2225. sz. motoros vonat Merisor és Scrivadea állomások között a motoros mozdony felrobbanása miatt „fekve maradt” a pályán, aminek következtében a forgalom 6 órán keresztül szünetelt. A mozdony kigyulladására az utasok között nagy rémületet keltett, amit két robbanás is fokozott. A második robbanás után a mozdony teljes egészében lángborult és rövidesen leégett. Az utasoknak sikerült kimenteni a vonatból, még mielőtt a vagonok is lángborultak volna, úgy, hogy a szerencsétlenségnek nincsen emberáldozata, az anyagi kár azonban igen nagy. A vasuti hatóságok megindították a vizsgálatot a szerencsétlenség okának kiderítésére.

A nagyváradai terménypiac árai. A nagyváradai gabonapiac minden tekintetben gyengének mondható. Egyedül a buza volt az, amiből sokat hoztak fel, de a kereskedők nem vették. Főképp a szövetkezetek vásárolták, a hivatalosan megállapított 420 lei mázsánkénti áron. Tengeriből nagyon keveset hoztak fel. Habár az utóbbi eszések úgy, ahogy helyre hozták a tengerit a földet, mégis érzett a nemrég elmúlt szárazság. Ára 420—425 lei volt mázsánként. Árpa teljesen gyengének mondható. Ára 390—395 lei mázsánként. Rozsot keveset hoztak fel a piacra. Mázsánként 290—300 leiert kelt el. Zab 425—430 lei mázsánként. A mák ebben az évben nem sikerült. A termés is gyenge, de a minősége kimondottan rossz. Az ára sem konveniólt. 30—31 leiert kérték kilójáért. Az olajos magvak eltűntek a piacról. A hozama is gyenge volt az idén és ami kevés volt, azt a fővárosi olajgyárakhoz szállították le. Az ára is magas volt: 560—570 lei mázsánként. Tökmagot nem is lehetett látni a piacon. Egyetlen léteiről tudunk, amit magánkézből kínáltak eladásra, elkesztően magas áron. Nagy tételben ezer leiert kérték mázsánként.

MAGA ALÁ TEMETTE A BEOMLÓ FAL A BATOR TÜZOLTÓT. Bucurestiből jelentik: Tegnap hajnalban tűz ütött ki a Parcul Domeniilorban Papadopol mérnök villájában. A tűz gyorsan terjedt és rövidesen nemcsak a villa állott lángokban, hanem az a veszély is fenyegetett, hogy a nagy szélben a környező házakra is áttérjed a tűz. A tűzoltók többórás megfeszített munka után tudták csak elfojtani a tüzet. Az oltási munkálatok közben a villa egyik fala beomlott és maga alá temette Stanislav Mihály tűzoltóait. A szerencsétlenül járt tűzoltót kiszabadították az omladék alól, de olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához nincs sok remény.

SPANYOLORSZAGBÓL KICSEMPÉSZETT MURILLÓ-KÉPET KOBOZTAK EL A HATÓSÁGOK PERPIGNANBAN. Párisból jelentik: A rendőrség egy jómódu perpignani polgár lakásán felfedezte Murilló „Töviskoszoru” című felbecsülhetetlen értékű festményét. A képet csempészek hozták Spanyolországból Franciaországba és mielőtt a jelenlegi tulajdonosa huszonegyezer frankért megvásárolta volna, több kézen ment keresztül. A hatóságok a képet elkobozták s mind a legutóbbi tulajdonost, mind a közvetítőket letartóztatták.

Többszázezer leit harácsoltt össze egy ál CFR-felügyelő. Bucurestiből jelentik: Érdekes ügyben nyomoz a bucuresti rendőrség. A rendőrséghez feljelentés érkezett egy Ion Parlov nevű azyén ellen, aki CFR felügyelőnek adta ki magát s több állomást végiglátogatott és felülvizsgált Bucuresti—Buzai vonalon. Az állomásfőnököket és forgalmi irodai tisztviselőket azzal fenyegette meg az álszektör, hogy elhelyezteti őket, ha nem fizetnek bizonyos összegeket. Ilyenformán többszázezer leit sikerült összeharácsolnia. Ion Parlov eltűnt s a rendőrség körözölevelet adott ki ellene.

DIANA**bedörzsölés élénkíti vérkeringését**

Temetés. Özv. Bonetty Ferencné szül. Tarr Lujza 85 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap fél 5 óraker lesz a Steinberger-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Staciu Traila fogházor 51 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 13-án délután 3 óraker lesz a Rulikovsky-temetőben, a Steinberger-kápolnából. — Özv. Jonasiu Péterné meghalt 81 éves korában Aradon. Temetése szombaton volt Nagyváradon a Steinberger-féle kápolnából a Rulikovsky-temetőbe. Caritas.)

TURISZTIKA

A Sasok turista egyesülete folyó hó 20-án reggel fél 5 órai indulással kirándulást rendez a kies fekvésű Menyháza fürdőbe. Márványbányák megtekintése. Czárán Gyula természetjáró apostol sirjának ünnepélyes megkoszorúzása. Részvételi díj 135—150 lei. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája: Dr. Lazar Aurél-utca 14. szám, délután 6—8 óra között, továbbá Mocsáry Sándor írógepüzlete: Boulevard Regele Ferdinand 13 szám és Gyenge István ékezerész Alexandri-utca 12. szám.

* Ülőfoglalkozásu egyének, akik idült székeskedésben és aranyeres bántalmakban szenvednek, vegyék a természetes „Ferenc József” keserűvizet lehetőleg minden reggel éhgyomorral. Kérdezze meg orvosát.

Ültessen sárkányját: olajkútja lesz!

Frank Whitmore, az American Chemical Society elnökétől származik az a felfedezés, hogy a braziliai Amazon vidékén vadon termő sárkányfa gyökerei tele vannak olajjal, amit ez a különös növény több száz méternyi mélyből szív magához a talajból. Nem egyszer négy száz méteres gyökerei vannak a sárkányfának, mely azért is érdekes, hogy elég könnyen kihúzható a földből s rendkívül kemény anyaga miatt gyökerei is vele jönnek. Ezek maguk körül mindig meglazítják a talajt, innen a könnyű kiválás. Az Amazon menti benszülöttek kötélnak használják a sárkányfa gyökereit, de előbb kisajtolják azokból a nagymennyiségű olajat. Ezakamerikában most nagyarányu mozgalom indult a sárkányfa áttelepítésére. Két esztendő múlva nyolcvan, négy év alatt pedig kétszázötven méter mélyre hatolnak a sárkányfa indaszerű gyökerei, melyek megkeresik a földben rejtőző olajereket, vagy rövidesen elpusztulnak. Ime egy felhívás:

„Ingyen adunk hektáronként tízenegy sárkányfát, ültesse el és ha négy év múlva a fák élnek, kezdjen neki a furásnak. Olajkútja lesz és ön milliókat szerez!”

Egy-egy sárkányfa az „ingyen adományozót” siker esetén a kitermelt olajmennyiség egy százalékáról biztosítja, kézenfekvő tehát, hogy a fákat szállító részvénytársaság jó befektetést csinált. Négy-öt esztendő múlva esetleg számos olajkútnál lesz részes.

Szekecsői üzenetek

M. A. (Temesvár.) Első kérdése így szól: 1934. évi kontingens vagyok. Azóta élvezem a katonai felmentést is. Kérném megzenni, mikortól kell a hadmentességi adót lerónom? Válasz: Attól az évtől kezdve 5 éven át, mikor az illető korosztálynak be kellett vonulnia. — Második kérdése: Hol és milyen dátumig kell (bezárólag) az adóvallomást megzenni? Válasz: Az illetékes pénzügyigazgatóságon, a lehető legsürgősebben, ahol megfelelő blankettát bocsájtanak rendelkezésre.

P. I. A vers, sajnos, még nem közölhető. Szép és tiszteletreméltó érzéseit azért csak írja le, ki tudja, még közölhető is irhat. Mindenesetre olvasson figyelemmel s akkor esetleg magától rájön a verstechnikára is.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: SAKK-JÁTEKOS.

CORSO: HALÁL BRIGÁD.

APOLLO: HÓFEHÉRKE ÉS A 7 TÜRPE.

Londonban, az úszók egyik klubjának tagjai között szokásos az az úszóverseny, amelyet teljesen felöltözve, kalappal, vagy sapkával a fejen, — tartanak meg. Ez a kép a mulatságos startnál készült.

Egy negyven év előtti könyv feltámadott

Bartha Miklós „Kazárföldön” című műve új kiadásban

Közel négy évtizeddel ezelőtt jelent meg Bartha Miklósnak, a magyar újságírás nagymesterének „Kazárföldön” című műve, melyet Budapesten most ismét kiadtak abból az alkalomból, hogy Kárpátalja visszacsatolódott Magyarországhoz. A Ruténföld népének minden emberi képzeletet meghaladó nyomoráról, e nyomor okairól szól a könyv, s azokról a népszerű intézkedésekről, amelyeket annak idején, az úgynevezett „Felvidéki Akció” útján, az akkori magyar kormány a rutén nép inszégének enyhítésére végbevitt. A negyven év előtti könyv akkor is nagy feltűnést keltett ragyogó elmésségű és kíméletlenül szókímóndó zuhatagaival, de ma is lélekzetállítóan érdekes olvasmány. És tanulságos, ahogyan a bajokat felkutatni tudja, s ahogyan szokra villámólan rávilágít. Megállapításai olyanok, hogy gondolatárást tudnak előidézni mai állapotokra, s így még ma is súlyos időszűréssel tudnak hatni.

A nagybirtokkal és a zsidósággal száll harcba Bartha Miklós a „Kazárföldön” című művében. Bátor cselekedet volt ez akkoriban. Ma már a fiatal magyar írónemzedék polgárjogot biztosított a nagybirtok elleni érvelésnek s a jobboldali mozgalmak felvilágosító cenzurterjesztése annyira felélesztette a keresztény öntudatot, hogy a zsidókérdés nebanáncsvirágához nyúlni nem esik többé a kultúrsejgyen és a szentségtörés beszámítása alá. De negyven évvel ezelőtt határtalan megütközést idézett föl a Bartha Miklós vádirata. A Kaszinó — mint a „Kazárföldön” új kiadásának előszava írja — méltóságán alulnak találta ugyan felvenni az odadobott kesztyűt és csupán elhűdülésével szjtotta a nagy közíró és népszerű ellenzéki politikus. De a zsidóság felhőrdült és ellentámadásba ment át. Egyedül uralkodó sajtójában agyonhallgatással fojtotta el a századelő egyetlen nagy magyar szociális ígéhirdetését, ügynökeivel összevásároltatta a kellemetlen igazságokat tartalmazó könyvet, hogy ne dühörghessenek azok végig az egész magyar közvéleményen s az érzékenykedő, vádló, rágalmozó levelek százaival árasztotta el szerzőt, aki

hangot mert adni egy rettenő nemzeti veszedelem felismerésének.

Pedig Bartha Miklós kíméletlen igyekezett lenni a zsidóság ama rétegével szemben, amelynek magyarrá hasonltságát ő — legalábbis könyvének megírásakor — még erősen hitte. Különbséget akart tenni a ruténföldi kaftánosok és a civilizált zsidók között, ezért könyvében kazároknak nevezte a galiciából átszivárgott ruténföldi zsidókat és több fejezetben is kérve-kérte az asszimiláció nemes bajnokait, hogy ne azonosítsák magukat a szerencsétlen rutén nép kiszípolyozóival.

De — írja az új kiadás előszava — mekkora a nagy közíró megdöbbenése, mikor fölfedezi, hogy a kazár, a legyőzhetetlen erkölcsi nihil, rutének, magyarok ragadozó ősellensége körül védőgyűrű keletkezik, „magyarult zsidó” főszereplők, képviselők, száz éve megkeresztelt kaszinótagok teljes mértékben közönséget vállalnak a kaftános jövevényekkel. Keserűen lázad Bartha Miklós az új, eddig ismeretlen sovinizmus ellen: „A szegény rutének nagy szerencsétlenségére ezek a jött-mentek: zsidók. Szokásuk, erkölestelenségük, úzérkedésük, embertelenségük egy félszeg szellemi áramlat oltalmát élvezi. A ember hiába disztigvál, hogy nem azokról beszél, akik magyarokká lettek. Meggyanusítanak, ostoba antizemita hírbe kevernek; tömegesen kapod a névtelen leveleket; meggyaláztatást kell tőrnőd s gratulálhatsz magadnak, ha nyilvános utcán le nem köpdönsz.”... A jajjongó, káromkodó, sikító visezhangban — folytatja az új kiadás előszóírója — a két zsidótömeg egytestvöltát látja meg Bartha Miklós, a felbontathatalan, az ösztönökben élő törzsi szolidaritást. Az intellektuális városi zsidóságnak a kazár a parasztja. Ez a talaj, a humusz, innen nőnek ki a faj őstehetségei: a hegedűre tapadó finom ujjak és az ifjú valutaesempőszek ideges ujjai. Ez a népi rezervóár, az örök utánpótlás, amelyről a zsidóság becsületesen és őszintén soha le nem mondhat a vérehullás, az elmúlás áldozata nélkül.

A végzetes bevándorlás

Megdöbbenő színekkel festi le Bartha Miklós, hogy a Rákóczi földjén terpeszkedő Schönberg-nagybirtok és a kétszázézer holdas vadaskert árnyékában senyedő népre hogyan és feltartóztathatatlán beszivárgó lengyel zsidók tömege.

Hogyan történt ez a beszivárgás? Olvassuk:

A kazárok tömeges bevándorlása 1868-ban kezdődött. Az uradalom már akkor levette volt lábáról a népet. A légyraj, ha nem is kadáverre de erősen megbesztett organizmusra szállhatott.

Az orosz kormányzat már akkor féktelenül nyomta a maga kazárjait. A galíciai kormányzat is felébredt arra, hogy a kazárt nem vallási szektának kell tekinteni, hanem antigazdasági elemnek. És ezen az alapon kezdte kezelni.

Mit volt mit tenni? Jobb hazát kerestek a kazárok. Alkalmas talajnak Románia és Magyarország mutatkozott. De Románia elzárta kapuit előlük. Maradt Magyarország, ahol a liberálisnak nevezett, de voltaképpen ostoba, mert a védekezés lehetőségét nélkülöző irányzat apróra megművelte a talajt a kazár gazdasági rendszer számára. Élvezhették a szabadságot és letarolhatták a mezőt minden akadály nélkül. A zsidó emancipációt egyhangú lelkesedéssel mondta ki a törvényhozás. Az Andrássy gróf híres szállóigeje: „az a bajunk, hogy nincs elég zsidónk” — mindenüvé elröpült. Szánakozva néztek azokat a középkorban sínylő helyeket, ahol nincs zsidó. S ha valaki aggodalmaskodni mert volna, a liberális közvélemény keményen a fejéhez csapkodta volna a humanizmust, a jogegyenlőséget, a vallás-tűrelmet és a civilizáció minden értékes szavát.

És jöttek. A hátukon batyuval, a kezükben hamis mérleggel, a herdőjükben pálinkával. Jöttek azzal a kereszténygyűlölettel, melyet lelkükben az orosz üldözés megérlett. Azzal az üzleti élelmességgel, melyet bennük a századok kifejtettek. Azzal a felfogással, hogy másokat rászédni szabad. Másokat károsítani nem cudarság. Másokat tönkretuini

nem szegyen. Jöttek tízenként, jöttek százával, jöttek ezrével. Meggátolni ezt a bevándorlást nem próbálták. Előbb áll a bűn. Meggátolni nem is tudták volna a rendelkezésre álló eszközökkel. Ebben van az enyhítő körülmény.

A kazár tehát jött. Ugy jött, mint aki nagyobb sétára indul a beszéki emlékhöz, hogy ott megöszonnáljon. Holmija a hátán lóg egy piszkos abroszfélében. Egyedül jön. Családja túl marad a hegy aljában. Valamilyik kocsmárosnál. Esetleg egy üres pajtában. Vagy az erdőszélen egy vadalmafa alatt.

Megérkezik az első kocsmához. Biztos otthon ez számára. Védvár. Leshely. Őrszem a vidék viszonyainak kipuhatólására. Mindenekelőtt azon arányszámról tudokozódik, amelyben a kiszemelt helyen lévő kazárok a bennszülöttekkel állanak. A törvényes szám 1 pro 14. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott népből 14 esék egy kazárra. Megélhetésének ez az első feltétele. Tizennégy egzisztencia

UJ DALOK

Kényes virágok, menyasszonyruhákban,
fehér oltár felett, hol lágy homály van
és illatos, csinos leányzóban
díszelő szépek, tűnők, mint az álom,

kimondhatatlan színű pici dőlők,
kiket mindennap annyit ünnepelnek:
— gondoltok-e a rokonokra, melyek
szerényen kelnek s halnak el az ordók

ölnék?... Fáradtan közéjük futok ma,
bokrétát tőlük kérek kalapomra.
S míg alázattal mind élem hajolnak,

ringó öln a délutáni esendnek
halkan ünneplő új dalokat zengek
vad szegifűnek, erdei liliumnak.

PAPP ASZTRIK

után ugyanis meg lehet élni, mert egyremásra mindenkinek a keresményéből 20—20 százalék elharácsolható. Kerek számban beszélve, ha a bennszülött 100 forintot keres egy év alatt: ebből a kazár ki tud szedni magának 20 forintot. Ha a művelet 14 bennszülöttön esik meg: valamennyinek marad 80—80 forintja; de a kazárnak 280 forintja lesz. Ezzel aztán a harc sorsa eldőlt.

Kielégítő tájékozódások után a kazár visszasétál a pajtához vagy a vadalmafához, ahol a családja tartózkodik. S megindul a karaván, de nem együtt. A tizenkét éves gyermek már önállóan végzi a honfoglalást. Négy-öt kilométer távolságban követik egymást a családtagok. A határszéle forgalom élénk. Egyik kazár olyan, mint a másik. Rongyos, piszkos, kaftános, fülhajas valamennyi. A séta tehát nem tűnik fel.

A kiszemelt területen elhelyezkednek. A legtöbb kazár boltos vagy kocsmáros. Ezek között széled el a besétált család, — cselédnek kisegítőnek. Ki venné ezt észre? A záporosó ellen lehet védekezni. A köd ellen nem lehet.

A kazár munkában

S hogy dolgozik a kazár? Olvassuk tovább.

Frígyesfalvánál — írja Bartha Miklós — két rutént láttam dolgozni a vasúti töltésen. Megrongált talpfákat cseréltek ki. A két napszamos mögött két kazár állott hallgatagon. Megtudtam, hogy egy munkavállalat szakmérnöke elrendelte néhány talpfának a kicserélését. Ez a két kazár jelentkezett napszamesnak nyolevan krajcár napibérért. A vasút megbízottjai a jelentkező két kazárt bízták meg a munkával, amely három napot vesz igénybe. Jut egy kazárra 2 forint 40 krajcár. Azonban mindketőnek van a faluban adósa. Az egyik liszt árval tartozik, a másik pénzzel. Három forinttal. amit négy hónappal ezelőtt kapott malacra. A kötés ezrint minden hónapban, minden forint után egy napszammal tartozik az adós kamat fejében. A három forint után három napszammal. Idáig tehát az adós tizenkét napot dolgozott. A lisztadósság ügyét nem tudtam meg ilyen körülményesen. De ha rendes kamatot fizet az adós, akkor hetenkint egy hatost fizet egy forint után. Ez tehát oleőbb, mint a malacpénz-adósság, mert ez csak ötszázhusz percent.

A folyamat tehát ez: A kazár lefoglalja magának a munkát és azt ledolgoztatja a ruténnel. Ha adós a rutén, akkor kamatba dolgozik és nem kap semmit. Ha nem adós, akkor a munkabér felét kapja, vagyis negyven krajcárt. Önként felmerül a kérdés: miért állhat közbe rabszolgatartónak a kazár? Miért értesül a kazár dolgokról, amelyekről a ruténnak sejtelme sincs? Azért, mert a kazár egy sokszázados kereskedelmi organizmus beltája. Ennek a szervezetnek a tagjai működnek a sivatagban, a bércek között, a falukon és a városokon. Hazája a világ Palesztinától Munkácsig, Ökörmezőtől Kairóig...

Egy másik üzletág: a pálinka. Ez a legszörnyűbb fejezet. A rutén önszuggesziót művel a pálinkával. Azt hiszi: ereje, munkaképessége, tehát jövője és egész élete a pálinkától függ, amit a kazár megtagadhat tőle. Azt hiszi: a pálinkával mindent megkapott. Ennélfogva hajlandó minden további fontolgatás nélkül mindenét odaadni ezért a mindenért. A kazár megszabadította kínzó kétélyeitől, a kétségbeesett csüggedéstől. Hogyne fogadná tanuk előtt, hogy tartozása most már éppen annyi, amennyit a kazár mond. Kamatot is ígér. minden hatos után hetenkint egy krajcárt.

És aztán: uszora.

Laturka község vidékén néhány község sertés-kereskedéssel foglalkozik. Gyakran hitelre van szükségük s a hitel egyetlen forrása a kazár. E hittelezésnél fizet a rutén tíz forint után hetenkint két forintot. A forgalom lebonyolítása elég gyors: ilyenkor nem oly feltűnő az uszora, de gyakran a rutén nyakán marad a sertés, azt tartania kell uszorapénzen vett gabonával. S fizet a tíz forint után kamatba egy évre 104 forintot, ami ezernegyven százalék.

Az uszorának ezer válfaja van a Kazárföldön. Ilyen például a felesmarha-rendszer, amely igen bonyolult üzleti és gazdasági művelet. Feles földművelés, marhatartás, takarmány-uszora van belemozgálva, úgyhogy végeredményben a kazár például egy 80 forintos befektetésen minden munka nélkül 139 forintot nyer tisztán, a rutén pedig gyilkos munkavégzés után eladósodik és teljesen a kazár kezébe kerül. Aztán van a bolti uszora a szatócüzlet hitelbe adott árucikkeivel, a legelő-uszora, ami a nagybirtoktól a kazár által bérbevett

és albertlethe tovább adott legelőn keresztül szívja ki a nép életerejét. Nem lehet azt mind felsorolni.

Védekezés

S vajjon nem történt semmi kísérlet a kazárok megfékezésére? De igen. Bartha Miklós könyve pontosan felel erre a kérdésre is. A földművelésügyi kormányzat először a legelőbérleti viszonyok fonákja tünt fel. Adatokat akart gyűjteni s megbízott egy öreg katolikus esperest, aki közszépről-közszégre járva meg is kezdte az összeírást. De alig tért haza körutjáról, két kazár megjelent nála s intette őt, hogy ne folytassa működését, mert ez a hitsorsosok érdekeit sérti, s azok között vannak rossz emberek is. Ha fel talál gyűlni a parókia, a kormány nem építteti újra. Az esperes erre meghátrált. Egy másik esperes pedig licitált egy kazárlóra, amelyet azelőtt kazárok béreltek. Tűzkár ellen biztosítva volt, nem is gyújtotta fel senki. De volt egy pár Orloff-féle ügető lova, gazdaságának szemefénye, amelyekért szép pénzt várt. Ezeknek a drága lovaknak éjszaka idején kivágták a nyelvüket — ismeretlen tettesek. Az alsóbisztrai lelkész hitel és fogyasztási szövetkezet létrehozásán kezdett fáradozni. Ennél is megjelent két kazár és kérte, ne kezdjen olyan mozgalomba, amely őket károsítaná. A lelkész elutasította őket. Rövid idő múlva négy helyen gyújtották fel a paróchiát, úgyhogy a család életveszélyek között menekült meg. Itt is ismeretlen tettesek működtek...

Ilyen körülmények között küldte ki a magyar kormány Egán Edét a neves közigazdást az úgynevezett Hegyvidéki Akció megszervezésére. A kiváló szervezőképességű, fáradhatatlan szakember rövid idő alatt csodákat művelt. Szövetkezeteket létesített Nagy állami áldozathozással egész vidékeken lehetetlenné tette a legelőzszorát. Nagy közmunkákat végeztetett és ezzel kenyérhöz juttatta a népet. Mindennütt elevenébe vágott és az egész vonalon felvette a harcot a szerencsétlen hegyi lakókat kizsákmányoló jövevényekkel.

De az akkori idöket jellemzi a további fordulat. A budapesti liberális sajtó rögtön felszisszent és a támadások keresztüztöbe fogta Egán Edét. Nem kevesebb mint 376 vádló és becsümlő újságcikk jelent meg ellene. A zsidó lapok egyhangú harsogással úgy állították be Egán Ede akcióját, mint amely békétlenkedést szít és az állam pénzét pazarolja. Ilyen támadással lépett működésbe az a hatalmas faji szolidaritás, mely a hegyvidéki kegyetlen uszorában is nem a néprontó elemet, hanem a saját fajtestvérét látta. Nagybefolyású közéleti férfiak, bankárok, lapszerkesztők vállalták így az élődi uszorásolka a közönséget.

Bartha Miklós könyve megírásakor még hitt benne, hogy a „magyarult zsidókat” jobb belátásra lehet bírni. Ezért tette bele könyvébe egész lelkét, hogy meggyőzni tudja őket. De amint mondottuk, ez mégse sikerült. Olvasván Bartha Miklós újra feltámadt könyvét, meg kell állapítanunk, hogy annak művészi ereje és elragadó heve bizony a teljes sikert megérdemelte volna. Talán az új kiadás meghozza a több megértést, ami a negyven év előtti megismerés miatt még ma is időszerű követelmény maradt.

(j. b.)

A titokzatos Tibet

Az első filmexpedíció bevonult a „tiltott városba”

Az európai kutatókat évszázadok óta izgatja Tibet megismerése és szinte felsorolhatatlan azoknak a neve, akik áldozatul estek a tudományos érdeklődésnek. Régebben, a XVIII. században még szabad volt missziós páterek előtt a tartományok bekalandozása, sőt Lasszát sem zárták el előlük, a dalai láma székhelyét, a titkok városát, majd később Tiltot Várost. Magyar származású, német, francia szerzetesek jutottak el s töltöttek hosszabb időt Lasszában csaknem kétszáz évvel ezelőtt, sőt Della Penna olasz páter kapucinus kolostort és kápolnát épített ott. A század végén azonban vallási feltékenység lángolt fel és ettől kezdve fehér ember még közelebe sem juthatott a fővárosnak. Csak 1904-ben sikerült Youngusband angol ezredes csapatainak hosszú harcok árán eljutniok Lasszába. Egyébként a nagy Tibet-kutatók, mint Kőrösi Csoma Sándor, Sven Hedin, Lóczy Lajos, Stein Aurél és még sokan mások, sohasem érthették el Potalát, a lámák titokzatos, hatalmas palotáját.

*

Sven Hedin szerint a tibetiek zárkózottságának politikai oka volt. Feltették a régi vallási és állami rendszert, nemzeti függetlenségüket és jövőjüket. Az angol-ellenes orosz propaganda, Dorjev követ izgatása is nagyban hozzájárult az utóbbi évtizedekben a kormányzat Európától való felelmehez.

Több sikertelen német kísérletezés után végre sikerült Ernst Schäfer dr. expedíciójának eljutni Lasszába. Ők voltak Petala tornyai alatt az első németek és ez az eredmény nemcsak hazájukban, hanem mindenféle a tudományos világban ismertté tette a nevüket.

Az expedíció eredményéről számtalan jósl-sikerült, különleges érdekességű képet és cikket küldtek a folyóiratok részére. Ezekben elmesélik az út végső szakaszát és megérkezésüket a Tiltott Városba.

Miután átlépték a Himalája égremeredő, jeges csúcsait, télben menetelve haladtak Tibet végtelennek tűnő, magas-steppén, amelyek lassan a Bramaputra völgyéig alacsonyodnak. Ez a föld legmagasabb fensíkja, 4000—5000 méter a tenger színe fölött, állandó hó és záporosók, karburán (homokvihar) és sófelhők világa. A kulán és erenge antilopok, sziklagalamb, ki-

rálisas, yak és vadszamár hazája, ahol nemcsak a terep nehézségei, hanem az időjárás kegyetlensége, a betegségek réme és a nomádok rablóbandái is veszélyeztetik a kutatók útját. Az expedíció tagjai a tibetieknél szokásos álarcban haladtak, amelyet védelmül viselnek a jeges viharok és éles homokszemeket kergető szelek ellen; amelyben úgy hatnak, mint a kietlen szeppe kóborló kísértetei. Utjukban gyakran találkozott erre lándzsával felfegyverzett, vadkölsejű fickókból álló hordákkal, amelyekről soha sem tudhatták előre, hogy zárandokok-e, vagy rablók, békés ismerkedés, vagy alattomos támadás követi-e a találkozást.

*

Elhagyott vidékeken, veszélyes úton haladtak napokhoszat, utjukban talányos eredetű romokat találtak, ősrégi kultúra pusztuló maradványait. Meglátogatták Jalung Phodrangot, Tibet ezer évvel ezelőtti fővárosát, amelybe elsőnek léptek be engedéllyel. Vezetőjük, a lasszai kormányzat megbízottja, minden diplomáciai nehézséget elhárított az útjukból, segítségükre volt a cél elérésében.

Gyancét, nagyságra a harmadik tibeti várost néhány pihenő nap után maguk mögött hagyták Schäferék. Átkeltek az 5000 méter magas Karu Past vidékén, ahol rablóbandák garázdálkodása veszélyezteti az útazást. A kopár, sárga hegyek, a sívár, fáatlan vidék egy-egy védettebb helyén kezdetleges földművelést űz a gyér lakosság, itt könnyebb volt némileg a karaván élelmezése, sőt az előrehaladás is gyorsabb lett, Pede dsongon, Nangarte dsongon (ezen fekszik a valószínűtlenül kékek látszó Jamdok-cse) át megerőltető menetelés után elértek végre a Tsang-póhoz. (Bramaputra.) Óriás ládákhoz hasonló vízi alkalmatosságon keltek át a nagy folyón és északnyugat felé haladva, a Kyü-csu völgyén át közeledtek Lassza felé.

Már tíz kilométerrel a szent város előtt megpillantották a Potalát, a föld egyik leghatalmasabb épületét, amelyben a tibeti kormányzóság székel, amely a dalai lámák állandó lakóhelye volt. Az expedíció tagjai lenyűgözve, meghatottan bámulták a palota feltűnő ormain, tornyocskáit, a szép vonalú tetőket, amelyek úgy világítottak a messzeségben, mintha vörösaranyban fűrdtek volna.

*

Az első német expedíció bevonult a Tiltott Városba és rövid pihenő után magas látogatók keresték fel a szállásán. Vendégük volt Kibuk, Lassza polgármestere, Mendró, egy befolyásos helybeli úr és Chang Tsarong, a koronázatlan király. A tibeti előkelőségek barátságosan, élénk érdeklődéssel faggatták a fehér jövevényeket és sok értékes felvilágosítással támogatták kutatásaikat.

A tudományos világ most nagy érdeklődéssel türelmetlenül várja Schäferék új, értékes felvételeit, beszámolójukat érdekes megfigyeléseikről és katandos élményeikről.

Dr. K. E.

Pályázati hirdetmény

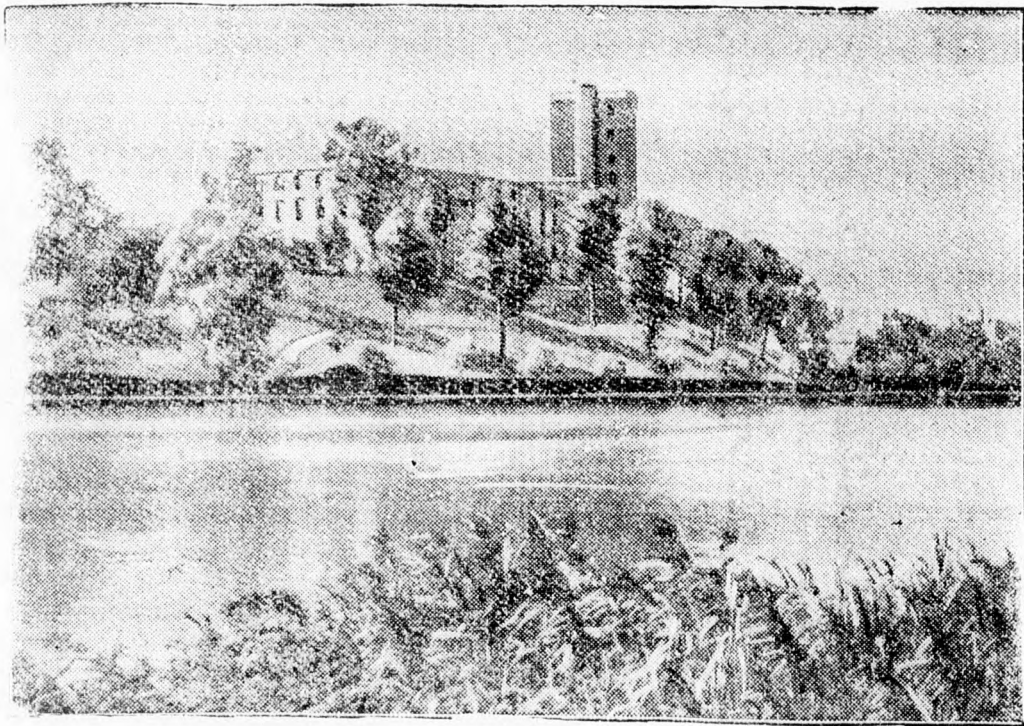
A brassói római katolikus autonóm egyház-kezelet egyháztanácsa pályázatot hirdet egy tanítói állásra.

Javadalmazás: a brassói római katolikus elemi iskolai tanerök részére megállapított fizetés. A kántori teendőkből és ennek vezetésében járó tanerök előnyben részesülnek. Csak férfi tanerök pályázhatnak. Pályázatok 1939. augusztus 20-ig a brassói római katolikus plébánia címére küldendők be.

Megválasztott pályázó augusztus 25-ig a választáson értesítést kap, de állását csak püspöki kinevezés után foglalhatja el.

Brassó, 1939. augusztus hó.

Egyháztanács.

Dánia leghíresebb várkastélya, a „Koldinghus”, amit még Abel király építtetett 1248-ban, a jütlandi öbölben, határvédelmi célokból. A dán kormány most restauráltatja a pyönyörű kastélyt.

Vezérek — pongyolában

Hitler és Mussolini, mint magánemberek,
egy angol újságíró megvilágításában

Szembeötlő hasonlatosságok a két „diktátor” között

Most jelent meg új és átdolgozott kiadásban Ward Price-nek, a Daily Mail levelezőjének Hitler-ről és Mussoliniról írt könyve. Ebben a művében a kiváló angol újságíró a két politikai vezért mint magánembert rajzolja meg, érdekes párhuzamot vonva a két azonos politikai világnézetű és csaknem azonos pályafutású államférfi azonos, vagy hasonló emberi tulajdonságai között. Könyvének

ezt a címet adta: „Führer és Duce, ahogyan én ismerem őket.”

Ward Price 1933 óta számtalan interjút csinált Hitlerrel, de mint magánemberrel is alkalma volt egészen közletről megismerkedni. Mussoliniról 1922 óta, még a Marcia su Roma idejéből ismeri. Mindketten megajándékozták őt bizalmukkal, s így Ward Price őszinte képet rajzolhatott a két vezérről.

A két iskolásiú

HITLER ADOLFRÓL azt mondja Ward Price, hogy ő már iskolás fiú korában is politikai agitátor volt. Ezt az állítást a következő esettel támasztja alá:

Egy osztrák főherceg linzi látogatása alkalmából a tanító erős igyekezetet fejtett ki, hogy a gyermekek fejébe verje: amikor ő — a tanító — kalapját lengetve fölkiált, hogy „Ő császári és ki-

rályi fensége, a főherceg!”, a gyermekek háromszoros „Hoch, hoch, hoch” kiáltásban törjenek ki. Ebben az időben a bonyolult osztrák-magyar politikai rendszerben ennek a „Hoch” kiáltásnak politikai jelentősége volt. A Habsburg-ház tagjainak hivatalos köszöntési módja volt ez s az elégedetlen ausztriai németek dühös élvezetet találtak abban, hogy a hivatalos „Hoch” helyett a német „Heil” üdvözlést használják.

Egy-két nappal a főhercegi látogatás előtt a fiatal Hitler erősen megdolgozta osztálytársait s az eredmény az volt, hogy a szegény, halálra rémült tanítónak az ismert jel megadása után, a hivatalos „Hoch” helyett viharos „Heil! Heil! Heil!” kiáltást kellett hallania...

MUSSOLINIRÓL azt írja Ward Price, hogy a Duce — saját bevallása szerint — vad, nyers, veszedelmes hajlamú kamasz volt, szívesen olvasott, de ugyanolyan mértékben kész volt bármikor arra, hogy innen-onnan gyümölcsöt eszenjen, madarakat csapdába csaljon, vagy apja kovácsműhelyében a fújtatót forgassa. Ott indult el tulajdonképpen a politikai nevelése is, mert az apa, Alessandro Mussolini és barátai állandóan becsmérelték a kormányt és a kapitalistákat. Sőt odáig mentek, hogy megalakították a szocialista Internacionale helyi csoportját is.

Amikor Faenza-ba küldték a szaléziánusok intézetébe, atyja egy kölcsönkért számfogaton fuvározta be a fiatal Mussoliniról a legközelebbi állomásra. Utközben a számára elesett és ez a „rossz előjel” később alaposnak bizonyult; mert Mussolini — bár igen értelmes fiú volt — annyira nem ismert fegyelmet, hogy a szaléziánus atyák, mini javíthatatlant, haza küldték.

Emlékező tehetség

Bizonyos alapvető vonásokban feltűnő a hasonlóság a két vezér között. Mussoliniról például ezt írja Ward Price:

— Mindig rejtély volt számomra, hogy olyan valaki, akinek kormányzati tapasztalatai egy szerkesztőségi íróasztal területére korlátozódtak, hogyan képes olyan sikeresen úrrá lenni a bonyolult,

zűrzavaros hivatali ügyek felett. Egy ízben ezt mondtam neki: „Sokan a szakértők közül, akiket Ön fogad, bizonyára sokkal többet tudnak a saját szakterületeikről, mint amennyi szakismeret az Ön részéről lehetséges. Hogyan tudja megakadályozni, hogy ezek az emberek az ő beosztásukban, ne a saját szakállukra csináljanak politikát?” A Duce erre így felelt: „Hihetetlenül jó emlékezőtehetségem van. Valahányszor valamilyen tárgyról megbeszélést folytatok, vagy iratokat tanulmányozok, azok legapróbb részletei is évekig megragadnak az emlékezetemben.”

Hitlerrel ezzel kapcsolatban a következőket írja Ward Price:

— Hitlernek fantasztikusan jó emlékezőtehetsége van. Pontosan vissza tudja adni a tartalmát minden könyvnek, valahányat életében olvasott és minden filmnek, színdarabnak, amelyet valaha végignézett. Vezérkarának emberei mesélik, hogy mindaz, amit ők Hitlernek mondanak, mintegy önműködően lerögzítődik a Vezér agyában, aki azután adott esetben ellenük fordítja, ha ezuttal eltérő véleményt nyilvánítanak.

Mértékletesség az étkezésben

A KÉT VEZÉR közötti hasonlóság ugyanilyen szembeötlő a testi élvezetekben való mértékletesség, vagy lemondás tekintetében is. Ezzel a tárggyal kapcsolatban Hitlerrel így ír Ward Price:

— A mértékletesség Hitler magánéletében közismert: növényevő, szeszes italokat nem iszik, nem dohányzik. Kedvenc ételei: téstaleves, spenót, alma sültve vagy nyersen, hideg kemény tojás majonézsal. Nyalánkságként szívesen eszik — anélkül, hogy az elhízástól félné — csokoládét. Sem teát, sem kávét nem iszik, hanem csak ásványvizet és kamilla-, vagy hársfaját. Nagyon ritkán előfordul, hogy egy túlságosan megerőltető nap után, vagy ha úgy érzi, hogy meghűlt, — megiszik egy kortynyi konyakot tejjel, de kifejezett undorérzessel. A dohányynak még a szagát is olyan kellemetlennek találja, hogy jelenlétében nem is szabad dohányozni, még étkezés után sem, ami pedig a németeknél komoly nélkülözést jelent. A Berchtsgadenbe vezető séták helyettesítik nála a tornát. Egyéb testgyakorlatot nem is végez; mégis egészséges külsővel rendelkezik, bőre friss színű és világoskék szeme mindig tiszta, derűs.

Mussoliniról ebben a vonatkozásban a következőket írja Ward Price:

— A Duce nagyon kevés húst eszik és gyakran egész napon át semmit. Az ebéd nála a nap főétkezése. Az olasz nemzeti ételeket, mint a „risottot” és „pastat” ő is előszeretettel fogyasztja. Sok főze-

BÉKÉS ESTI CSILLAG

Nézd kedves, ott az égi vásznon,
amelyre bíbor glóriát von
az eltűnő nap, pici mécses
imbolygó lángja reszket, véres,
fényét bágyadtan hinti ránk...
Békés, parányi pici láng...
Valami apró szorgos angyal
táplálhatja arany-olajjal
gyémánt pohárból, — néhány cseppje
biztosan melléje csepeg le...

Látod kedves, a szelid csillag
a mi békénk jelképe... (— jaj,
a mérhetetlen messzeségben
az apró békés fény alatt
világok pusztulása, vad
székek, rebbanások, zaj, zsvaj...)

PAPP ASZTRIK

léket eszik, különösen spenótot, borsót, babot, zellert és gyümölcsöt. Különösen kedveli a grapefruitot (a keserű narancsot). Amikor egy ízben olyan helységben tartózkodott, ahol nem lehetett grapefruitot kapni, repülőgépet küldtek Genuába, hogy az egy olasz gőzös készletéből megfelelő mennyiségű gyümölcsöt hozzon a Duce számára. Szeszes italokat nem iszik, csak nagyon kevés bort. Mesélte, hogy egész borfogyasztása a hivatalos ebédekre korlátozódik, amiket rendkívül unalmasaknak talál. Sem kávét, sem teát nem iszik, de — saját szavaival élve — békés öregúr módjára minden délután megiszik egy csésze kamillateát, amit íróasztalához visznek. Mértékletességében rendkívül hasonlít Hitlerhez. Egyikük sem dohányzik — bár Mussolini a frontszolgálat idején rágyújtott olykor — és mindketten kerülik a lőséges étkezést.

Ha csak lehetséges, Mussolini egyedül szeret étkezni és havonta két-három nap egyáltalában nem eszik, csak megiszik apránként egy-egy pohár cukros vizet. Ez az egyszerűség és mértékletesség meg is termi a maga gyümölcsét: Kevés ember — aki olyan kemény munkát végez íróasztala mellett, mint Mussolini — hasonlítható össze vele testi teljesítőképesség dolgában.

Művészet és technika

A zenét mindkét vezér rendkívül kedveli. Hitlernek — bár maga egyetlen hangszeren sem játszik — valóságos szenvedélye a zene. Egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy Wagner, vagy Beethovent hallgathassa. A nagyopera a Führer kedve-

szórakozása. A nürnbergi pártkongresszusok állandó kísérője a „Mesterdalnok” előadása, a legkiválóbb német művészekkel. Hitler azt állítja, hogy ezt az operát már százszor hallotta!

— Azt hiszem én vagyok a világ legmuzikálisabb embere — mondta tréfás mosollyal.

Mussoliniról ezeket mondja a könyv szerzője:

A Duce főszórakozása otthon a zene. Étkész után általában hegedülni szokott Torlonia-villabeli lakásán. Különösen a 18. század olasz zeneszerzőit kedveli, de érdekli a templomi zene, főként Palesztrina szerzeményeit is. Külföldi zeneszerzők közül Beethovent, Brahmsot és Bachot játsza. Vasárnapoként gyakran ellátogat az operába, ahol rendszerint egyedül ül a királyi páholyban. Nagy barátja a mozinak is, de ritkán van ideje arra, hogy egy filmet végignézzon.

Azt, hogy Mussolini lelkes lovas, vívó, úszó, sífutó és pilóta — mindenki tudja. Hasonlóképpen ismeretes a gépkocsi-sport iránti előszeretete is. Jellemző a Duce nyugtalan vitalitására, hogy valóságos gyermekes öröme telik a gyorsaságban. Kétféle gépkocsivezető, s ha bár Róma utcáin példamutatóan jár elől a közlekedési szabályok pontos betartásával, a nyílt országúton szédületes gyorsasággal vezet. A stressai konferencia záró napján este 9 órakor fogadta Ward Pricet, de közvetlen utána már kész volt arra, hogy egy nyitott kocsin Rocca delle Caminate-ba utazzon — mintegy 450 kilométer távolságra — sötét éjszaka és zuhogó esőben.

Általánosan ismert dolog, hogy senki a világon a motorsportot annyira nem mozditotta elől, mint Hitler.

— A kancellárnak — írja Ward Price — kifejezetten bajlana van a mechanika iránt. A gépépítésben való minden gyakorlati tapasztalat nélkül, rendkívüli érdeklődést tanúsít a gépkocsik és motoresonakok iránt; tisztában van a gyújtómotor legapróbb részleteivel és képes azonnal egy egészen új modellt fölrajzolni. Mindamellettt sohasem támadt az az óhaja, hogy ő maga vezessen gépkocsit.

— Az nem az én dolgom — mondotta. ... Nyilván arra gondolt, hogy elég egy hatalmas birodalom kormánykerekét forgatni!

Asszonyok dolga

A nyári sportok divatja

Minden sporthoz megfelelő ruha illik

Régen, amikor még krinolinban, majd biedermeier szoknyában, később pedig állig begombolt, halcsontos blúzokban, ruhákban megfűzőkben jártak a nők — sportoláshoz alig lehetett beszélni. Legjobb esetben lovagoltak, — a század elején elkezdtek teniszezni. De akkor, amikor ezen időtöltésekkel mulattak, valószínűleg eszükbe sem jutott, hogy ők most sportolnak.

Aztán egyre kényelmesebb lett a nők ruházata, az öltözékhez szükséges anyagok méterszáma egyre csökkent.

Különösen áll ez a nyári ruhákra. Ma már ott tartunk, hogy egy nyári sportruhához, bizonyos körülmények között, két méter is elegendő.

Ezzel a ruházat-csökkenéssel egyenes arányban nőtt a hölgyek sportolókédve. Vagy ha a sportoló-kedv nem is öltött mindenkinél veszedelmes méreteket, — sportolni kezdtek csak azért, hogy felülthessék az illető sportághoz illő és ahhoz szükséges dresszt.

A teniszről, mint olyanról és a teniszhez tartozó ruházatról már hosszan beszámoltunk egy tavaszi számunkban. Most csak annyit, hogy a hőség ellenére is bőszen pattog a rakett és puffan a labda a fehérvonalas, vörös salakpályákon és a plisszírozott, apró, szoknyát utánzó short vitte el a pálmát.

Itt van aztán a legszebb nyári sport: a vitorlázás! Itt kitombolhatja magát minden nő öltözködési kedve. Olyan izléses, elegáns és sportív összeállításokat találhatunk ki, amely a legkényesebb női igényeket is kielégíti.

Csak mindig a sportszerűség határain belül maradjunk.

Öltöztünk fehér nadrágot, sötétkék vagy közép-fehér, kék pullóverrel. Nem rossz a sárga szín sem, például fehér, vagy krémszínű, sárga jersey kabátkával vagy mellénnyel. Lehet a pullóver csikos is, de a lényeg az, hogy pamutja puha és meleg legyen, nyaka pedig magas, visszahajló.

Sokan, akik hegyek között töltik a nyarat, hegyi túrákat tesznek — ez a sportjuk. Nem beszélnek most a nagy és komoly sziklamegmászásokról, melyeknek elmaradhatatlan tartozékai: a kötél, a csákány, óriási szeges cipők és egy vezető, hanem beszélnek azokról a kényelmes, sétaszerű túrákról, melyekhez elegendő egy szövetből készült hólos sportszoknya. Lehet barna — drapp-fehérekockás — sötétbarna kabátkával. Fontos a jó, sportos harisnya és a vastagtalpú félcipő. A képünkön látható, szíjra felszerelt tarsoly retikült pótol. Az övvel derekunkra csatoljuk, kezünk pedig ezáltal felszabadul.

Nagyon elterjedt a horgászat is. Ismét nem szölok a szenvedélyes és komoly halászokhoz, akik a hideg, habos hegyipatakokban naphosszat gázolnak hatalmas gumicsizmáikban — és százsámra fogják a pisztrángot. De beszélünk az újdonsült horgászokhoz, akiknél az egész inkább szórakozás, hecc, mint komoly szenvedély. Ezek a hölgyek jól teszik, ha a horgászat-hoz rövid mosószoknyát öltenek, hozzávaló trikó-vagy vászonblúzzal.

Boldogok, akik ilyen szórakozásokat űzhetnek. Jó mulatást hozzá — úgyse tart már sokáig a nyár.

Virágápolás

A kaktusz „nyaraltatása“

Meddig hagyjuk szabadban a kaktuszokat?

A legtöbb kaktusznak éltető eleme a tűző napfény. A szobában nevelt kaktusz télen kevés napfényt élvezhet s ezért a gondos és előrelátó kaktuszkedvelő arra törekszik, hogy növényeinek a nyári hónapokban biztosítsa azt, aminek hijavoltak a téli hónapokban. Megnyaraltatja a kedvenc növényeit, hogy ezáltal megerősödjének és jobban tűrjék a téli hónapokban a lakás levegőjét. Ahol kert is van, könnyű a nyaraltatás. A kaktuszokat rendszeresen május végén szokás a szabadba telepíteni. Először árnyékos helyen kell tartani a szobából kihozott növényeket s azután fokozatosan hozzászoktatjuk az erősebb napfényhez. Junius közepétől már teljesen napsütésben állhatnak, kivéve, eredeti hazájukban is árnyéket kívánó phylocactusokat, epiphyllumokat és rhipálisokat. Ha több kaktuszunk van, csinos csoportot alakíthatunk belőlük a kertben, úgy hogy cserépeiket földbe süllyesztjük, a cserépköveket például színes mészkőmúrval vagy nagyobb szemű folyami homokkal behintjük, esetleg közbe köveket helyezünk.

A kaktuszcsoportot körülkeríthetjük élére állított téglával, vagy pedig gömbölyű kövekkel. Tanácsos azonban a kaktuszcsoport köré a közepesen egy támaszlécet felállítani, azért, hogyha szél, vagy tartós eső, esetleg jégeső van, a növényeket melegágy-ablakokkal vagy deszkalapokkal megvéddhessük. A kényesebb természetű, különösen pedig a fehér és a puhatűskjú kaktuszokat jobb is állandóan üveg alatt tartani. Állandó napsütésben levő kaktuszokra a téli szigorított és tálmas öntözés már nem vonatkozik. Ha a növény erős, egészséges és fejlődésben van, akkor minden nap alaposan megöntözhető. Hasznára van a kaktusznak, ha időnkint meg is permetezzük. A permetezést száraz időben, esténként kell végezni. Hetenkint egyszer jól kiszáradt, vagy galambtrágya hígoldatú levevel is megöntözhetjük a kaktuszokat, de július végével

a trágyaleves öntözését abba kell hagyni.

Ahol nincs kert, ott a lakás ablakában lehet a kaktuszokat nyaraltatni, még pedig olyanképpen, hogy a kisebb cserepű kaktuszok részére az ablakpárkány hosszúságának megfelelő ládát csináltunk és azt a párkányhoz jól megerősítjük. A ládába földet vagy tőzeget rakunk és ebbe süllyesztjük a cserépeket, a láda mögé pedig a nagyobb kaktuszokat állítjuk. Ezzel elejét vesszük annak, hogy a cserépek a tűzes napot átmelegedjenek és a gyökerek tönkremenjenek. Az ablakpárkányon elhelyezett kaktuszokat is először hozzá kell szoktatni az erősebb napfényhez s ezért eleinte selyempapírral vagy tüllle letakarjuk. Az árnyéket kívánó kaktuszokat lehetőleg az északi fekvésű ablakpárkányokra helyezzük, a szabadban pedig a fák ágai közé erre a célra készített tartókban felüggesztjük. Nyáron a kaktuszfélek kitünően fejlődnek. Az első nehézség akkor mutatkozik, ha az időjárás megváltozik és az idő hűvösebbre fordul. Ez többnyire szeptember elején szokott bekövetkezni. Ilyenkor az öntözést már megszüntetjük, a permetezést abbahagyjuk és éjjelre már állandóan takarjuk a növényeket. Ugyanekkor a melegágyban szaporított és neveit, de már megerősödött növényeket cserépekbe átültetjük, hogy még jól begyökeresedjenek. A jól fejlődő kaktuszok földjéből kisebb mennyiséget az ujjonnan becserepezett kaktuszok földjébe szokás keverni. Ez azért fontos, mert a kaktuszfélek gyökereinek gombák élnek, ezek táplálják a kaktusz gyökereit. Ahol pedig a gombák hiányoznak, a kaktusz gyengén fejlődik. Szeptember elején a szabadban levő cserépek kaktuszokat lassan tető alá hozzuk, de egy ideig még a szabadban tartjuk. Mielőtt pedig bevinnék a lakásba, régi helyükre, alaposan vizsgáljuk meg a kaktuszokat és csak a teljesen egészségeseket hordjuk be a lakásba teleltetésre.

* **Idéges emberek gyomor- és bélpanaszainak** reggelizés előtt legalább egy órával egy fél pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet az emésztést előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Hasznos tudnivalók

* **Avas zsír javítása.** Az avas zsírt enyhe tűzön megfolyósítjuk, majd 5 kg zsírra 2—3 deci forralatlan tejet számítva, a tejjel forrásig felmelegítjük. A tej fehérjétartalma ekkor a zsír felszínén megvad és szűrőkanállal különválasztató. A teljesen megfőtt zsírt egészen tiszta bődönbe vesszük.

* **Kötőspárga tartósabbá tétele.** A kötőzsineg sokkal tartósabb lesz, ha néhány órára bimsóldatba áztatjuk. Különösen olyan helyen van jelentősége ilyen apróságnak, ahol például különféle holmit csomagokba kötözve esztendőkre a pincébe, vagy raktárba dugnak. A timeóldatba áztatott spárga sokkal jobban ellenáll az „idő vasfogának“.

A konyha körül

* **Zöldbab almával.** A zöldbabot a szokott módon megtisztítjuk, feldaraboljuk. 1 kg babot egy jó fej reszelt hagymás olajon félig puhára párolunk, akkor 3—4 nagy savanykás almát reszelünk bele, (jó erre a célra a lehullott, még használható alma) együtt puhára pároljuk, behintjük két-három evőkanál liszttel, folyton keverve. Ha a liszt kieső megpuhult, feleresztjük zöldéglével. Zöldpetrezselymes tejfellel tálaljuk.

* **Lecső.** Zöldpaprikát megtisztítunk és karikára vágunk. Jó sok reszelt vöröshagymát bő olajban meghervaszítunk, belevetjük a zöldpaprikát, ha kieső megpuhult, meghámozzuk és szétnyomott paradicsomot teszünk hozzá, elfőzzük a levét, megsózzuk. A lecsőt készíthetjük rizzsel is. Ha még leveles a lecső, mosott rizet teszünk bele. — Ahány csésze rizet adunk hozzá, annyiszor 2 csésze víz vagy zöldéglével kell feltöltenünk a lecsőt. Ha a rizs puha, tálalhatjuk. Igen tápláló étel, ha a kész lecsóra, személynként, 2 felvert tojást öntünk és sütjük, míg félig megkeményedik. Zöldpetrezselymes burgonyát adunk hozzá.

* **Töksaláta.** Egész finoman gyalult zseme tőkre, félórával tálalás előtt, tejsavas, olajos, citromos, kaporos mártást öntünk. Sóval, paprikával ízesítjük. A saláták ízesítésére használt citrom, borecet, savanyu alma, vagy reberbaralé, ingerli a gyomornedveket, elősegíti ezáltal a fehérjedolgozást és általános emésztést. Ennél fogva a hus is kevésbé ártalmas, ha salátával fogyasztják.

* **Kirántott törökparadicsom. (Padlicsány.)** Kevésen ismerik és értékelik ezt az ízletesen elkészíthető, körtealakú, sötétlila színű, ugynevezett törökparadicsomot, amit bulgárok árulnak a piacokon. Nyersen meghámozzuk, 3—4 milliméteres szeletekre vágjuk, lisztben, tojásban, morzsában meghempergetjük, forró olajban piros ropogóra sütjük. Fogyaszthatjuk fűszerekkel feltétnek vagy salátával.

Elegáns nyári délutáni ruha, élénkpiros pipacs mintával. Ez az élénk és nagy virágminta csak szigorúan egyszerű szabást enged meg

Az angol nők kereseti lehetőségei semmivel sem előnyösebbek a kelet európai viszonyoknál

Testületileg tiltakoznak a férfimunkaerők a gyengébb javadalmazással beérő női konkurencia ellen

London, augusztus hó.

Legnagyobb meglepetést és csalódást körülbelül az a körülmény tartogatja az Angliát meglátogató külföldi asszony számára, milyen feltűnően rosszak az angol nő kereseti viszonyai. A magyar asszony példái joggal azt hinné, hogy Angliában, ahol a nő először vívta ki magának a függetlenséget, ahol először került be hosszasan harcolt után a nő a törvényhozásba és az államigazgatásba, az élet egyéb területein is méltó versenytársává vált a férfiaknak s ehhez képest kedvező anyagi körülmények között él.

A valóság ezzel szemben az, hogy az angol nő kiharcolta magának a függetlenséget, de ennek egyelőre igen kevés az anyagi eredménye. Megszerezte a választójogot,

de az alsóház 615 képviselője között tizenhét nő van (azaz, csak tizenegy, mióta az atholl hercegnét kibukktatták a pótválasztáson).

Sőt, az angol nő kivívta magának azt az előnyt is, hogy elvben minden állami hivatali állást elfoglalhat. Az elv létezik is, de a tény az, hogy az angol minisztériumok fogalmazási karában alig félucat nő dolgozik.

Ha végigtekintünk a foglalkozásokon, amelyeket a nőemancipáció napjai előtt, kizárólag férfiak töltöttek be, azt vesszük észre, hogy

Angliában szép számmal akadnak női ügyvédek, orvosok, jogorvosok, építészek, mérnökök s egy-két egyetemi tanárnő,

ezek azonban anyagi értelemben a legtöbbször úgy szólván semmi hasznát nem veszik a diplomájuknak, képzettségüknek, tehetségüknek. A legtöbbször, jó középosztálybeli családból származván, vagyona van a jórészt ebből élnek. Foglalkozásukból kevesen.

Ákad ugyan egy női ügyvéd Angliában, aki évente legalább ezer fontot keres s egy orvosnő, aki ezeröttszázat, de ezek kivételek, akikre úgy szólván „újjal mutogatnak”, ha a nő térhódítása kerül szóba s időnként a lapok leközlök a fényképeiket.

Az ügyvédnő Anglia egyik legkiválóbb jogtudósa s az orvosnő elsőrangú szem-spezialista, tehát mindketten himagaslak foglalkozásuk átlagából.

Keresetük, mely angol viszonyok között is szép pént, nem áll azonban arányban képességeikkel. Az ügyvédnővel egyértékű angol ügyvéd évi húsz ezer fontot szerez, s az orvosnő férfi riválisa, Sir Duke Elder, az ismert angol szemorvos, huszonöt ezeret.

Az angol nőemancipáció anyagi eredménye, ha tekintetbe vesszük a közel ötvenmillió Anglia gazdasági viszonyait, alig haladja meg a kontinens hasonló eredményeit s ha ceruzával a kezükben számításokat végzünk, azt találjuk, hogy az angol viszonyok ezen a téren semmivel sem jobbák a román viszonyoknál.

A nő térhódítása Angliában (hogy komoly, tudományos kifejezést használjunk) „mennyiségi” és nem minőségi. Az európai külföldi számára például meglepő látvány, hogy Londonban mennyi nő dolgozik és hogy mennyi nő dolgozik olyan szakmában, ahol nálunk a legtöbbször csaknem kizárólag férfit alkalmaznak.

Ezek azonban kivétel nélkül a leggyengébben fizetett szakmák, mint például a pin-cérség, üzleti elárúsítás és az az irodalmi munka, amelyet a „gép- és gyorsírásról” csak egy árnyalat különböztet meg.

Az angol postahivatalokban szinte kivétel nélkül mindenütt nők dolgoznak (itt nem a telefonról van szó, mert a kapcsolókasszonyokat az automatizálás során már évek előtt „leépítették.” Angliában férfipincér és üzleti elárúsító általában csak a legnagyobb és legdrágább éttermekben és üzletekben található.

Párizsban nő látja el a földalatti vasúton a kalauz teendőit. Londonban ezt kivétel nélkül férfiak végzik, akik általában heti öt fontot keresnek

s testületileg tiltakoznának, ha foglalkozásukat megnyitnák a nők előtt, vagyis (mert erről van szó), ha a szerényebb javadalmazással is beérő nő konkurenciát támasztana nekik.

Ugyanez a helyzet a gyáripár területén, amelyet a külföldi látogató legtöbbször nem vesz észre: a gyengébben fizetett ipari munkát majdnem minden angol gyárban nők látják el.

Azt a közgazdasági feltevést, hogy a férfi a családfenntartó, s hogy a férfimunka általában értékesebb, mint a női, Angliában is erősen vallják s ehhez képest az angol nő keresete, általában, úgy aránylik a férfikeresethez, mint egy a háromhoz s a legjobb esetben, mint kettő a háromhoz.

Ez az aránytalanság lejobban a háztartási alkalmazottaknál szembetűnő. Egy angol inas például pontosan kétszerakkora bért kap, mint ugyanazt a munkakört ugyanúgy (sőt Angliában igen gyakran — jobban) betöltő szobalány. Ebben a kérdésben Angliában egyébként kizárólag a sznobizmus dönt, amely kimondta, hogy a férfieseléd „előkelőbb”, mint a női s ha az előkelőség kritériumának a drágaságot tekintjük, úgy e felfogás aposto-

lainak igazuk is van. Ezt a körülményt azonban már az angol törvény is észrevette és mintegy „megbüntetve” azt, aki inast tart házában, ezért a luxusért évi két font külön adót fizetett.

Ami az irodalmat illeti, közismert tény, hogy Angliában sokkal több női, mint férfíról van

s valószínűleg ennek következtében áll elő az a helyzet, hogy (bár egyrésztük férfialnéven ír) az angol kiadók könyvelőlegei messze elmaradnak az amerikai, sőt a német kiadók által felajánlott előlegektől.

A szabóipar terén Angliára is érvényes az a régi furcsa paradoxon, hogy a legjobban fizetett női szabók mindenütt a világon férfiak. Az angol nőt a divatiparban, kevés kivétellel csak az olcsó munkára alkalmazzák.

Az angol nő üzleti térhódításáról csak egy helyen lehet beszélni s ez a nagy áruházak női osztályainak „bevásárlója.”

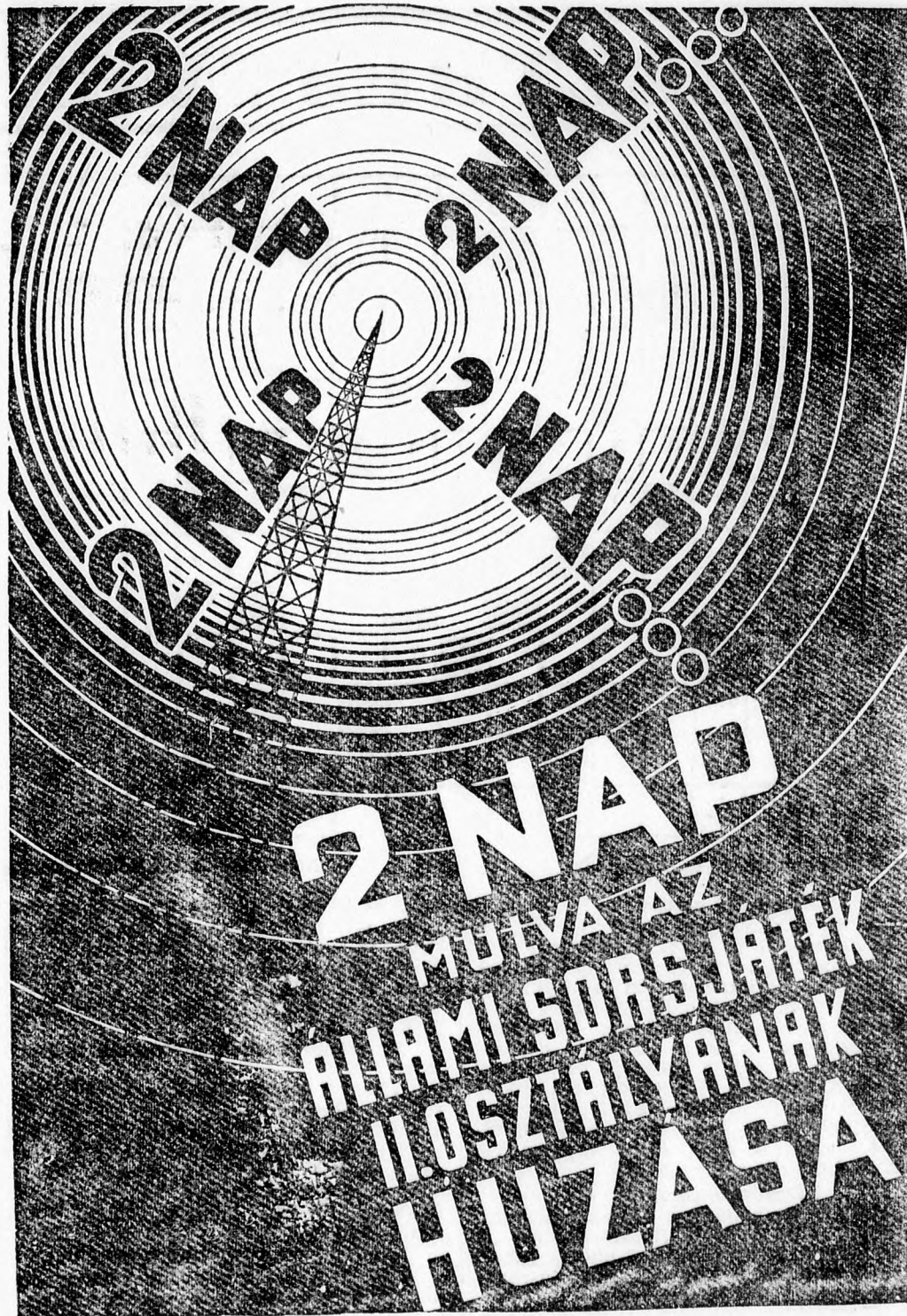
Erre a nagy tudást, tapasztalatot igénylő és óriási kockázatot jelentő állásra, Angliában több nőt alkalmaznak, mint bárhol máshol Európában. Elég sokan vannak s a legtöbbször legalább öt-hat száz fontot keresnek évente.

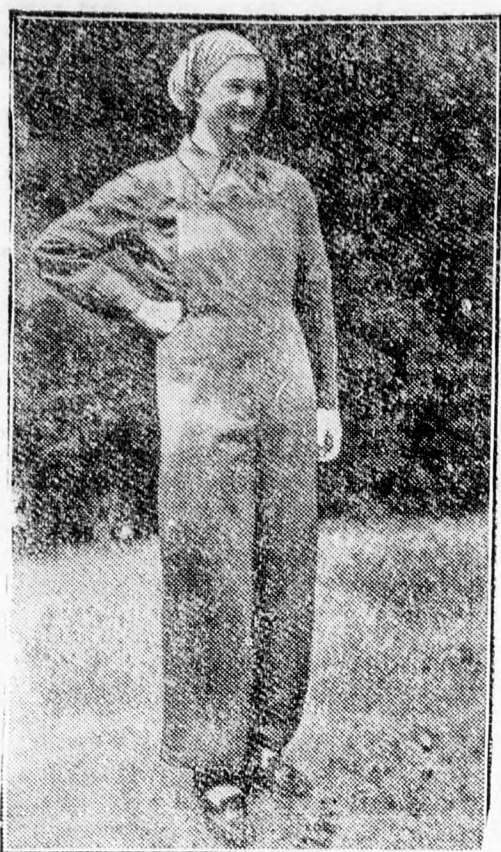
Mindent összevetve azonban az angol nők gyenge anyagi javadalmazásban részesülnek és ehhez még hozzájárul az az általunk sokszor elfelejtett körülmény, hogy

Angliában sokkal nehezebb férjhezmenni, mint bárhol máshol a világon.

Ennek a körülménynek két oka van. Az egyik az, hogy Angliában kevesebb a férfi, mint máshol, miután a gyarmatok ezrével szívják fel a nőtlén férfiakat. A másik, hogy Angliában, különösen az alsóbb társadalmi osztályokban szabály, hogy a férfi a világon semmi támogatást nem kaphat a feleségétől. Az angol asszony legtöbbször bevallja, hogy azért megy férjhez, hogy otthagyhassa állását, munkáját és ne kelljen dolgoznia.

H. Á.

A német munkafront „vas és fém” szervezete ezt a praktikus és csinos munkaruhát készítette el a munkások számára. A blúz gombolását elfődjé. A legmesszebbmenően biztosít ez a ruha olyan üzemi balesetek ellen, amiket a célszerűtlen öltözékek okoztak

KÖNYV ÉS KULTÚRA

Ötven éve halott Reviczky Gyula, a hangulatok nagy költője

A „hangulatlámpa”, meg a „hangulatvilágítás” lépten-nyomon felbukkanró elemei mai, korszerű életünknek. Agyonzaklatott idegeink sóvárogva menekülnek az élesen kirajzoló fények könyörtelenségéből a tompa, a sejtelmes, az inkább eltakaráó, mintsem felfedő árnyak megnyugtató félhomályába.

A mai ember idegéletének szinte nélkülözhetetlen panaceaája ez a kimenekülés a fényből a homályba, a valóságból a valóság nélküli világba.

Ötven évvel ezelőtt természetesen egészen más világ járta. Az emberek vasidegekkel, vasegészséggel éltek, ettek, ittak, mulattak, nevettek és hát persze sírtak is. Boldogság és boldogtalanság élesen kirajzolva álltak egymás mellett, valaki vagy boldog volt, vagy boldogtalan, de mindenki tökéletesen tisztában volt azzal, hogy hányadán áll életének mérlegével.

Az első magyar költő és bölcselő, aki eljutott a fényt és árnyat elválasztó határvonalig, aki megállott ezen a határvonalon, tétován: Reviczky Gyula volt. És ugyancsak ő volt az, aki egy lépéssel tovább menve rájött, hogy a világ nem fény és árnyék, nem öröm és szomorúság, nem szerencse és balsors, hanem mindezenek valami furcsa, kielemezhetetlen keve-

réke: hangulat. És akkor mondta ki napjainkig eleven élettel fennmaradt bölcselmi eredményét: A világ csak hangulat.

Gondos iskoláztatás és határtalan tehetség dobta fel Reviczky Gyulát az akkoron élt legelső költők sorába. A magyar kultúráis életben mindenkor vezető szerepet játszó Felvidék szülölte, nagyúri család gyermeke, akinek azonban már kora gyermekéveit tépdési és zilálja az édesanyjának korai elvesztésével járó hányattatás. Furcsa családi viszonyai, atyjának határtalan pazarlási szenvedélye óriási különbségeket idéz elő külső életében. Lakik húszszobás kastélyban, majd rövidesen igen szerény bécsi hónapos szobában, harmadmagával. Jár négylovas hintón, hogy nemsokára gondot okozzon, mit kelljen tennie, hogy ne járjon mezítláb. De akár így van, akár úgy, nyílegyenesen halad előre pályáján, amelyről rövidesen azt hiszi, hogy az újságírásba torkollik, amikor éppen, szinte csak úgy mellékesen, a tehetség hatalmas lökőerejével, az akkor magyar költők élére kerül.

Lirikus természet, testestől lelkestől, akinek kedélyében minden külső eseményre, minden természeti jelenségre feleletlenül költői hangulat támadt és ezt tudta is költői formába önteni. Igazi művésze volt a nyelvnek, a versnek, úgy, hogy a könnyed zengzetességet minden sorában megtaláljuk. Utolsó dalai, melyekben az élettel a nemes rezignáció hangján számol le és *Pán halála* c. allegorikus költeménye, melyben a pogány világ összerombolását rajzolta meg, a múlt század újabb költészetének leg szebb termékei közé sorozhatók.

Reviczky Gyula úttörő volt a maga idejében. Titokban, nyomról-nyomra, olvasórl-olvasóra alakult ki a Reviczky-tábor. S amikor ötven évvel ezelőtt, halálos betegsége sírba viszi, fiatal értelmiségek zokogása kíséri utolsó útjára.

Magyar történelem japánul

Budapest. Saját tud. Több mint husz évvel ezelőtt Japánban Metzger Watanabe Ferdinánd pesti származású lelkes magyar hírlapíró. Nemrég Petőfi válogatott költeményeit adta ki japánul. Most még nagyobb munkába fogott, midőn ékes japán nyelven, legdrágább fénynyomó papíron, gazdagon illusztrálva vitte a kilencvenmillió japán nép előőstörténelmüktől kezdve a komáromi bevonulásig a magyarság életét. Ez a népszerű feldolgozás természetesen csak az ezer év kimagasló eseményeit csoportosítja a kb. 400 oldalas, gyönyörű barna selyemkötésű kézikönyvben, hét fejezetre osztva. Mint minden japán könyv, a mi rendszerünkkel szemben ez is hátulról kezdődik, tehát a könyvet balkezzel kell forgatni. Az előszót *Siratori Kurakicsi dr* egyetemi tanár írta, a japánok egyik első történésze, ezután Julian barát és Gellért testvér nemrég leleplezett budai, a Halászbástyán levő, keletre mutató szobra következik. A szent korona tanát külön fejezet tárgyalja. A képek felülük a magyar történelmi mult összes, érdekes jelenetéből, sőt, egy Corvina kötet képeit is reprodukcióban hozza. Az érdekes és friss könyvet Japánban érdeklődéssel fogadták.

Dr G. P.

Huonder-Várkonyi:

A Mester lábainál

- I. A munka napja . . . . Füzve 115.-del
- II. A szenvedések éjjele . . . . " 144.-del
- III. A megficsosulás reggele . . . . " 162.-del

A legjobb iskola a Mester lábainál ülni, mert — ott alakul ki a leg szebb embertípus: a Krisztus-típus. Rövid, mesteri elmélkedések papok és mélyebb lelkiéletre törekvő világiak számára.

KERESZTREJTVÉNY

30. (361.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12			15	
14		15		16		17		18	
19	20			21	22				23
24			25			26		27	
	28	29			30	31		32	33
34	35		36		37			38	
39	40			41				42	
43			44			45			46
	47			48		49			
50	51			52		53			54
55			56		57		58		59

Beküldendő: Vízszintes 1. és függőleges 1.

Beküldési határidő: augusztus 23.

Vízszintes sorok:

1 Híres Goethe-szállóje (folyt. a függ. 1. sorban.) 11 Erinye latin neve. 12 Pénteki eledel. 13 Hans nagy „ő”-je. 14 A lécs vége. 15 Fagadás 17 Költkezés. 19 Háziszarnyas. 21 A másik helyen. 23 Tiltószó. 24 Egyik oldal. 25 Török katonai méltóság. 26 Mezőgazdasági gép. 28 Adnak neki. 30 Egyiptomi napisten. 32 Sémjé nép. 34 Olasz eskülahang. 36 Szelid madár. 38 Skandináv váltópénz. 39 Nagy kalifa volt. 41 Kétlétű hal. 42 Bukom. 43 Dalos. 45 An dem. 46 Jegyezd meg jól! — latin rov. 47 Okmány. 49 Naiva. 50 Olaj — angolul. 52 Tömény. 54 Aradi Rezső. 55 Kína: robotember. 57 Régi szerencsejátékos.

Függőleges sorok:

1 A szállóje folytatása. 2 Szirakuzai szent. 3 Adele nagy „ő”-je. 4 Vajda János szerelme. 5 Jaj! — latinul. 6 Sipos Henrik. 7 Férlikabát. 8 Szine-java, franciául. 9 Könyörög. 10 Kiszónó-vény. 16 Búzaszem. 18 Kis téreg. 20 Pesti teniszklub. 22 „Szomorú” madár. 25 Csalládó. 27 Izmos. 29 Földművelő — ism. id. szóval. 31 Vonatkozó

névmás. 33 Haszonbér — ism. id. nyelven. 35 Szeretek — latinul. 37 A mélybe. 40 Magyar díszruha. 42 Imre — id. nyelven. 44 Madár. 45 Név-elő. 48 Atlátszó ruhaanyag. 49 Takaréktűzhely része. 51 Latin jog. 53 Viseza: Délafrikai holland telepes. 56 Monte Christo vára. 58 Ráskay Lea. 59 Kétes.

23. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 1. Demotikus írás. 29. Cigány. 40. Daruk. 51. Aeromechanika. Függ.: 1. Divina. Comedia. 5. Kedive. 9. Sarolta Amália. 32. Párduc.

Helyesen megjelölték: Stéger Gyula Gellért, Csiby Lenke, Kiss Lajos, Derzsy Zoltán, Engli Vilmosné, Mester Ferenc, Zakariás I. István, dr Zakariás Jenőné, Zakariás Tibor, Klank Jenő, Szabó Józsefné.

ROVATVEZETŐ KÖZLÉSEI

Z. J. J. A keresztrejtvényeket szívesen látjuk, de lehetőleg ne legyen nagyon bonyolult. A mult heten már késő volt az üzenet küldésére. Üvözlet.

KÖZGAZDASÁG

Nincs külföldi érdeklődés a nagy szilvatermés iránt

A belföldi konzervgyárak fokozzák a termelést. Amerika dióbelet készül vásárolni.

Bucurestiből jelentik: Az idei alma-, barack-, dió- és szilvatermés az ország egyes vidékein olyan bőnek ígérkezik, amilyenre az utóbbi évtizedben nem volt példa. A bőséges gyümölcstermés következtében ismét előtérbe került a gyümölcsexport megszervezésének kérdése. A barackexport — szakmai körök szerint — ez évben kevés eredménnyel járt, úgy, hogy a baracktermés nagyrészt a belföld, illetőleg a belföldi konzervgyárak vetétek fel. Alma-, szilva és dió iránt Németország, Cseh-Morvaország és Lengyelország mutat nagyobb érdeklődést. Végleges megállapodás Németországgal nem jött létre, de Németország nem is adott még romániai gyümölcs bevitelére engedélyt. Remélhető azonban, hogy a szeptemberi újabb tárgyalásokban ebben a kérdésben is meggyezésre kerül.

A dió iránt nemcsak a középeurópai államok, hanem az Amerikai Egyesült Államok is érdeklődést mutatnak. Remélhető, hogy a dióexport ez évben eredménnyel fog járni.

Nagy gondot okoz az igen bőnek ígérkező szilvatermés elhelyezése. Ennek a gyümölcsnek egyik legjobb piaca lenne Németország, melynek konzervgyára nagy mennyiséget szokott importálni, ez évben azonban még semmi érdeklődés nem mutatkozott a német üzemek részéről a romániai szilva iránt.

Szakmai körök szerint, az idei bőséges gyümölcstermés értékesítése már csak úgy biztosítható többé-kevésbé kedvező áron, ha a hazai konzervgyárak megfelelő mennyiséget vásárolnak fel exportcélra történő feldolgozásra. A konzervgyárak részéről most akció indult, hogy a felvásárlás, illetőleg feldolgozás céljaira megfelelő tőkét kapjanak az államtól, illetőleg az állami érdekeltségű pénzintézetektől.

Pénzügyminisztériumi utasítás a vámokhoz a búzakivitel lebonyolításáról

Németországba, Olaszországba, Cseh-Morvaországba, Lengyel- és Törökországba, Bulgáriába, Magyarországra és Jugoszláviába csakis előzetes engedély alapján történhetik a buza-export.

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium elküldötte utasításait a vámhatóságokhoz a búzakivitel gyakorlati végrehajtásáról. Eszerint 70 kilós, 6 százalékos és ennél jobbminőségű buza kiviteléhez, a valutáris megszorításokat mellőző országokba, vagy ahol a megszorítások ellenére a vételárát szabad- és erős devizákban egyenlítik ki, a kivitelhez nem szükséges előzetes engedély. Ebbe a csoportba tartoznak: a) Valutamegkorlátozás és kliring-egyezmény nélküli országok, úgymint: Franciaország, az északi államok, a balti államok, Spanyolország és Portugália, Szíria, Egyiptom, Palesztina, valamint az óceánparti országok; b) Valutáris megszorítás nélküli országok, kliring-egyezménytel: Anglia, Belgium, Németalföld és Svájc; c) Valutáris megszorításokkal működő országok, amelyek részben szabad devizával eszközlik a fizetést, mint például Görögország, valamint idetartoznak a valutáris megszorításokkal dolgozó országok, amelyek kliringben fizetnek: Németország, Olaszország, Cseh-Morva protektorátus, Magyarország, Lengyelország, Törökország, Bulgária és Jugoszlávia. Ebben a vonatkozásban előzetes engedély szükséges.

A 70 kilónál könnyebb fajsúlyú és 6 százaléknál több idegen anyagot tartalmazó búzát csakis előzetes engedély alapján lehet külföldre szállítani.

Milliók beruházások az erdélyi városokban

Jóváhagyta a legfőbb műszaki bizottság a közmunkatervet.

Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb műszaki bizottság újabb, Erdélyben végrehajtandó terveit hagyta jóvá. A legszámottevőbb munkát a gyulafehérvári kormányzósági palota felépítése lesz, melynek céljaira 15 millió leit irányoztak elő.

Brassóban útkövezési munkálatokra tízmillió leit fordítanak. Szében megyében műalmot építet a kincstár másfélmillió leit meghaladó befektetéssel. Hunyadmegyében telefonvonalak kiépítésére 3 és félmillió leit szántak. Buziás város elemi iskola építését hagyta jóvá.

A temesvári politechnikai szakiskola központi fűtéssel való felszerelésének terveit a műszaki ta-

nács nem hagyta jóvá, hanem kiegészítés végett visszaküldte.

Arad város több árlejtést tüzött ki újabban, közmunkálatok kiadására. Augusztus 19-én Arad polgármesteri hivatalában versenytárgyalást tartanak a város aszfaltburkolatának karbantartására 1 millió 745.000 le előirányzattal, különböző építkezési munkálatokra 1.900.000 le költségvetéssel, valamint a városháza homlokzatának diszvilágítási berendezésére 330.000 le előirányzattal.

Brassó városa augusztus 22-én árlejtést tart iskolai bútorok beszerzésére. Az előirányzat 290 ezer le.

A szeszjövődék intézkedése még nem oldotta meg a hunyadmegyei szilvakérdést. Déva. Saját tud. Közöltük, hogy hosszas tárgyalások után a szeszmonopol elhatározta, hogy a hunyad- és aradmegyei termelőkötől átveszi a cukrát 40 bantért cukorfokunkint. Ez az elhatározás tekintélyes segítség. A szilvatermésnek az értékesítése azonban még mindig elég sok nehézségbe ütközik. A megyei szilvatermelők helyzetére már rámutattunk és feleltettük, hogy nincsenek kadak s így a szilvagyjítás nehézségeibe ütközik. Pálin kádfőzést is kevés van a környéken. Emiatt a magánvállalkozók elhatározták, hogy lekvártőző telepeket létesítenek Marosillyén, Dobrán és Algyógyon. Hátzegen a város üzembé helyezi a gyümölcsaszalót és a termelők rendelkezésére bocsátja. Még így is nagyon sok szilva fog ugyancsak gazdátlanul maradni. Ezt a veszteséget csak úgy lehetne megelőzni, ha a monopol s cukrára előlegeket utalna ki és hozzásegítene a termelőket ahhoz, hogy megfelelő üstöt, edényeket szerezzenek be.

A törvényeket az ország összes polgárainak ismerni kell...

Így írják elő a jogszabályok. És teljes joggal, mert ismerve azokat, tudjuk, hogy mely esetben követünk el törvényellenességeket és hogy a büntetéseket elkerüljük, óvatosak leszünk. Hasonlóképpen kellene az embernek az étkezésre vonatkozó szabályokat is figyelembe vennie, mert ha nincs ezekre tekintettel, akkor könnyen megbetegszik, ez tehát büntetés.

Azonban, hogy megkönnyítsük ezen büntetés időtartamát, használjuk az orvostudományban kiválóan elismert GASTRO D. gyógyszert, mely egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonából készül. A Gastro D. hatása gyomor, bél, epe, vese és májbetegségeknél, valamint gyomoridegességeknél egyenesen meglepő. Orvosok is ajánlják.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 le utánvét mellett CSÁSZÁR E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Emelkedtek a belföldi rézárúk árai

Bucurestiből jelentik: A belföldi rézárúpiacra újabb áremelkedés következett be. Míg az év első felében a rézfélgyártmányok és a készárúk piacán majdnem teljes tüzletlenség volt, július óta úgy a termelés, mint a fogyasztás jelentősen fellendült. Ennek hatása alatt a belföldi rézhengereművek és rézárúgyárak egy hónappal ezelőtt fel is emelték az áraikat. Időközben a nemzetközi rézpiacra is áremelkedés következett be, aminek hatása alatt a romániai üzemek újabb 4—5 százalékkal emelték fel a félgyártmányok árát. A feldolgozó ipar a kétszeres áremelés miatt maga is kénytelen volt a készárúk árát körülbelül 10 százalékkal felemelni.

Árcéhidetéseik

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

négyszobás modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Négyszobás

utcai lakás, tródnak, szalonnak, lakásnak november 1-re kiadó. Nagyvárad, Vlahuta-utca 44. szám.

Kétszobás

utcai lakás, ugyanott butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 58. szám.

Kiadó

háromszobás, fűrdőszobás, komfortos lakás október 1, vagy november 1-re. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 54.

Egy utcai szoba

előszobával kiadó azonnal is. Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 9. sz.

Kiadó

kétszobás lakás, esetleg 2-szer 1 szoba, szeptember 1-re Nagyvárad, Parcel Carmen Sylva 6

2 szobás

komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parintele Danila 7 sz.

Hülönfélé

szavanként 3 lei

Góndu

román szekcióról érettségizett diák, tanítványt vállal. — Cím: Szentmiklóssy, Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. szám.

Keresztény

urinó lakás és ellátásra iskolás leányt elvállal. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. II. emelett

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

egy telken lévő 2 kis ház, esetleg külön is. Ugyanott eladó egy tolettetűkör, ruhás szekrény és egy ág. Nagyvárad, Str. Clemenceau No. 13. Kommendánsrét.

Nagyon

magas árat fizetek briliáns tárgyaakért. — Herbst ékszerárúház. Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 3.

Wirth zongora

elsőrendű, dupla recami, füles, fotelek, spejzszekrény sürgősen olcsón eladók. Nagyvárad, Str. Alexandri 9. II. emelet.

Allást keres

szavanként 1 lei

A fényképészet

minden ágában jártas, gyakorlott segéd leány, állást keres. „Gyakorlott munkaerő” jellegre a kiadóba.

Érettségizett

fiatalember ügynökséget vállal, vagy más megfelelő állást is Cím a kiadóban.

Főzni

tudó mindenben, bejárónőnek ajánlkozom. — egész napi elfoglaltsággal is. Nagyvárad, Str. Simeon Stefan 18. szám Terus.

LEGUJABB

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke a biharmegyei gazdák körében

Nyilatkozatot adott a sajtó részére. — Figyelmeztette a gazdákat, hogy ne tévesztessék meg magukat az olyan céltartós hírekkel, melyek a búza ára letörésére irányulnak

Pénteken este Nagyváradra érkezett dr. Szász Pál szenátor, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke Telegdy Lászlónak, az EMGE ügyvezető elnökének kíséretében.

Dr. Szász Pál szombaton délelőtt felkérte a Biharmegyei Gazdasági Egyesületet, ahol Markovits Kálmán az Egyesület elnöke és a Bihar-megyei Magyar Népközösség elnöke, valamint Koppány Rezső az EMGE biharmegyei felügyelője fogadták.

A megbeszélések során megvitatták a biharmegyei gazdák időszerű kérdéseit és így elsősorban a buzaértékesítés ügyét. Dr. Szász Pál elnök ez alkalommal több vidéki földbirtokos és gazda előterjesztését hallgatta meg a ezek során tájékozódott a biharmegyei gazdatársadalom helyzetéről.

A gazdák számára dr. Szász Pál nyilatkozott lapunk munkatársa előtt:

— Nyomatékosan felhívom a gazdák figyelmét, ne engedjék magukat megtevesztetni azokkal a tendenciózus hírekkel, mintha a felsőbb kormányhatóságok a búza rekvirálását rendelték volna el. Ezeknek a híreknek csak az a céljuk, hogy a gazdákat félrevezetve, a búza árát letörjék. A búza értékesítésére vonatkozólag kormányrendelet jelent meg, ebben szigorúan megállapították a búza árát is. Mindenki tartsa magát ehhez a rendelethez, a búzáját a megszabottnál alacsonyabb árban ne adja el. Ha valakinek a búza értékesítésével kapcsolatban panaszja lenna, forduljon azzal az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület megbízottjához. A törvény értelmében minden megyei búza átvevő bizottságban benne van az Egyesület megbízottja is. Bihar megyében Koppány Rezső gazdasági felügyelő vesz részt a bizottság munkájában, aki minden panaszt meghallgat és a lehetőség szerint orvosol. A biharmegyei gazdákat megnyugtatom, hogy minden jogos

kérést illetékes helyen szóvá teszek és mindenhol igyekszem. A gazdáknak azonban öntudatosan a felelősségük tudatában kell a helyükön állniuk.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület helybeli vezetőivel folytatott megbeszélések után dr. Szász Pál szenátor a nagyváradai és biharmegyei Magyar Népközösség vezetőivel dr. Soós István képviselővel, Markovits Kálmán elnökkel és Árvay Árpád főtitkárral folytatott megbeszéléseket, melyek során behatóan érintődött a biharmegyei magyarság helyzete felől.

Délben Szász Pál dr. Telegdy László kíséretében Sulyok István református püspököt kereste fel, akivel szintén behatóan tanácskoztak.

Szász Pál dr. az esti órákban visszautazott Kolozevára.

Ora és ékszerjavításokat, átalakításokat szakszerűen olcsó árak mellett, keresztény cégnél,

Hans Gierling

órák és ékszerész

Nagyvárad, Parc. Traian 6, a strandvillamos megállónál.

gyei Magyar Népközösség vezetőivel dr. Soós István képviselővel, Markovits Kálmán elnökkel és Árvay Árpád főtitkárral folytatott megbeszéléseket, melyek során behatóan érintődött a biharmegyei magyarság helyzete felől.

Délben Szász Pál dr. Telegdy László kíséretében Sulyok István református püspököt kereste fel, akivel szintén behatóan tanácskoztak.

Szász Pál dr. az esti órákban visszautazott Kolozevára.

A lengyel állam vezetői az államfővel többórás megbeszélést tartottak

Vorosilov kívánságára Moszkvában huszonnégy órával hamarabb kezdték meg a katonai tárgyalásokat

Varsóból jelentik: Moscicki elnökkel, aki pénteken tért vissza Varsóba, péntek délután többórás megbeszélés volt. A tanácskozáson jelen volt Rydz-Smigly tábornagy, Skladkowski miniszterelnök és Beck lengyel külügyminiszter is. Mértékadó helyről közölték, hogy a megbeszélésen valamennyi időszerű politikai kérdést megvitattak.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph moszkvai tudósítója szerint Vorosilov szovjet hadügyi népbiztos egyenes kívánságára 24 órával előbb kezdődnek meg a katonai tárgyalások, mint eredetileg tervezték.

Az angol és francia tiszti küldöttség péntek esti első fogadásánál Vorosilov kijelentette, hogy Moszkva, ha sürgős tennivalóról van szó, mint a jelen esetben is, nem ismer ünnepet, tehát már szombaton megkezdik a tanácskozáásokat.

Bonnet külügyminiszter hosszabb megbeszélése a szovjet párizsi nagykövetével.

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter pénteken hosszabb megbeszélést folytatott Surics szovjet nagykövettel. A megbeszélések középpontjában a moszkvai angol-francia-szovjet eszmecsere kérdése állott. A Figaro szerint a Quai d'Orsay már biztosra veszi a hármas politikai egyezmény létrejöttét.

Az egyezmény megkötését a részletkérdésekre vonatkozó nehézségek késleltetik. A szó most már a vezérkari bizottságokat illeti. A megoldásra váró katonai kérdések bonyolultabbak ugyan a diplomáciai kérdéseknél, mindazonáltal Párizsban remélik, hogy a tanácskozáson a felek gyors megoldáshoz jutnak.

Bonnet fogadta pénteken Pétain tábornagyot, Franciaország burgosi nagykövétét és az Egyesült Államok párizsi nagykövétét, valamint Coulondre berlini francia nagykövétét is, aki szombaton visszatért állomáshelyére.

Alaptalan hír a berlini angol nagykövet távozásáról.

Londonból jelentik: Sir Neville Henderson berlini angol nagykövet személyével kapcsolatban az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy a nagykövet elhagyja állomáshelyét. A Daily Telegraph szombat reggeli száma megállapítja, hogy a nagykövet küszöbön álló lemondásával kapcsolatban elterjedt híreket angol illetékes körökben nem erősítik meg.

King-Hall nyilvános bíróságra hívja ki Göbbels-et.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szombat reggeli száma közli annak a levélnek a tartalmát, amelyet nemrég Göbbels intézett

King-Hallhoz, a Németországot elárasztó angol propaganda-levelek szerzőjéhez. A Daily Telegraph-ban megjelent cikkében King-Hall megjegyzi, hogy ő megfizette a Daily Telegraph-nak azt a helyet, amelyen Göbbels levelének szövege megjelent. Arra kéri Göbbelst, hogy ő is közöltesse le a német lapokkal azt a választólevelet, amelyet King-Hall fog neki írni.

Eletbe lépett a déltiroli németek kiköltöztetéséről szóló törvény

Rómából jelentik: Az olasz korporációk parlamentje pénteken egyhangulag elfogadta a déltiroli német állampolgárok és német anyanyelvű olasz állampolgárok Németországba költözéséről szóló törvényjavaslatot. A törvény már életbe is lépett.

Román-magyar megegyezés a tiszai tutajozásról

Budapestről jelentik: Augusztus 9-én Sinaiban román és magyar részről aláírták a tiszai tutajozást szabályozó megállapodást, mely a két kormány hozzájárulása után, augusztus 14-én ideiglenesen életbe lép.

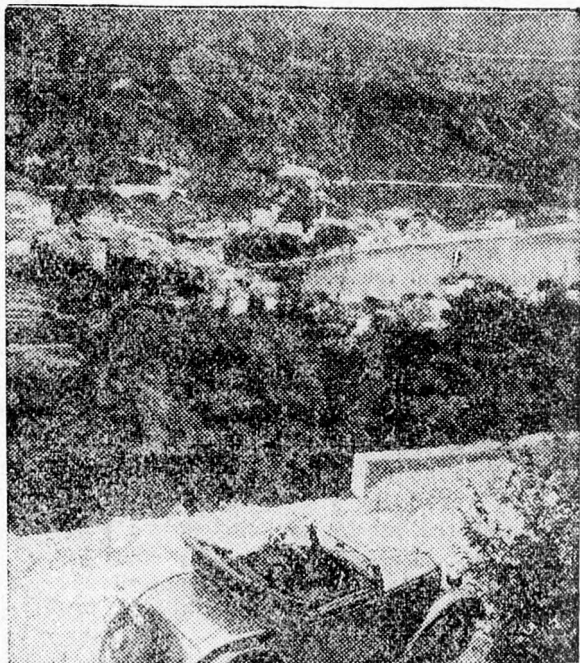
A Sachalin-sziget kőolajtermelése felől a szovjet munkásai megegyeztek a japánokkal

Moszkvából jelentik: Moszkvában megegyezés jött létre az észak-sachalini viszály egyik fontos kérdésében. A szovjet kőolajmunkások szakszervezete megegyezett a japán hatóságokkal az új tízhónapos együttes munkaszervezés kérdésében. A szovjet munkások eredetileg 40 százalékos béremelést követeltek, de most megállapodtak 15 százalékos emelésben. Ugyanakkor a szovjet megengedte, hogy 300 japán munkás és műszaki alkalmazott beutazhasson Észak-Sachalinba.

Bizalom az új spanyol kormány iránt

Madridból jelentik: A spanyol Informazione című lap az új spanyol kormány megalakulásáról a következőket írja:

— Az új kormány összefoglalása mindannak, ami Spanyolországban ma alkotó erőt jelent. Ez elsősorban a hadsereg, mely Franco tábornok vezérletével kivívta a dicsőséges nemzeti győzelmet, másodsorban a falangista mozgalomban egyesített nép, s a népfrent és a vörösek egykori foglyai, akikkel együtt Franco tábornok éppúgy megnyeri majd az új felépítés esatáját, mintahogyan megnyerte a háborút a nemzetközi ellenfelekkel szemben.

Festői kilátás az Adriára, a jugoszláviai Bakarnál.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT